

Standard Eurobarometer

European
Commission

EUROBAROMEETER 62

AVALIK ARVAMUS EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDES

SÜGIS 2004

RAHVUSLIK RAPORT

EESTI

Käesoleva uuringu on tellinud ja koordineerinud Euroopa Komisjoni pressi – ja informatsiooni peadirektoraat.

Raport on koostatud Euroopa Komisjoni delegatsioonile Eestile.

Käesolev dokument ei esinda Euroopa Komisjoni seisukohti, esinevad arvamused ja tõlgendused kuuluvad raporti autorile.

Küsitluse korraldaja: TNS Opinion & Social
Kirjutanud: Marko Saaret

Sissejuhatus	3
1. Rahulolu eluga Eestis	4
1.1. Eluolu ning võrdlus varasemaga	4
1.2. Ootused eelseisvaks aastaks	4
1.3. Tähtsaimad probleemid riigis	9
1.4. Usaldus erinevatesse institutsioonidesse	10
2. Suhtumine Euroopa Liitu	13
2.1 Euroopa Liitu suhtumine ja ühendusse tähendus	13
2.2 Euroopa Liitu kuulumise kasutegur	16
2.3 Euroopa Liidu imago	17
2.4 Suhtumine Euroopa Liidu institutsioonidesse	18
2.5 Euroopa Liidu olemus	19
3. Euroopa Liidu põhiseadus ja edasine areng	21
3.1 Toetus Euroopa Liidu põhiseadusele	22
3.2 Toetus Euroopa Liidu võtmepoliitikatele	23
3.3 Euroopa Liidu roll maailmas	26
Kokkuvõte	29
STANDARD EUROBAROMETER 62.....	31
TECHNICAL SPECIFICATIONS.....	31
(Valimi spetsifikatsioon)	31
Küsimustik	33

Sissejuhatus

Käesolev Standard Eurobaromeeter uuring viidi läbi 2004. aasta oktoobris ja novembris. Peamiselt üritati küsitlusega selgitada liikmesriikide elanikkonna arvamust sellest, milline on üldine eluga rahulolu, millised on peamised ootused ning põhilised mured. Uuringuga üritati samuti selgitada välja kodanike usaldus Euroopa Liidu institutsioonidesse ning kuidas hinnatakse Euroopa Liidu liikmelisust tervikuna.

Arvestades 2004. aasta erilisust Ühenduse kontekstis – 1. mail teostus kümne kandidaatriigi liitumine Euroopa Liiduga, juunis jõudsid liikmesriikide valitsusjuhid ja riigipead kokkuleppele Euroopa Põhiseadusliku lepingu osas – käsitles antud avaliku arvamuse uuring ka kodanike meelsust nii põhiseadusliku lepingu kui ka Euroopa arengusuundade ja võtmepoliitikate suhtes.

Eurobaromeetri küsitlus viidi ülalnimetatud ajaperioodil läbi 30 riigis: 25 liikmesriigis, 4 kandidaatriigis ning Küprose põhjaosas. Eestis viidi küsitlus läbi 8.-28. oktoober 2004.

1. Rahulolu eluga Eestis

1.1. Eluolu ning võrdlus varasemaga

Rahulolevate eestlaste arv tõusuteel

Eestlaste hinnang elu-olule tervikuna näitab Eurobaromeetri küsitluse põhjal tõusutrendi. Oma eluga on üpris rahul 62%, 8 % vastanutest leiab end eluga koguni väga rahul olevat. Võrdluses teiste liikmesriikidega on seega Eestis oma eluga rahul olevate isikute osakaal (kokku 70%) ometi üks madalamaid, ületades vanade liikmesriikide seast vaid Kreekat (66%) ja Portugali (59%), uutest liikmesmaadest aga Slovakkia (59%) Lätit (55%), Leedut (54%) ja Ungarit (50%). Rahulolu eluga on kõige kõrgem Taani ja Rootsi elanike hulgas, küündides võrdselt 96 protsendini. Euroopa Liidu 25 liikmesriigi keskmine näitaja on 81%. Samas on eestlastest eluga rahulolejad siiski napilt ületamas uute liikmesriikide keskmist näitajat, mis on 68%.

Trendi positiivse suunas näitab aga võrdlus eelmise, veebruaris – märtsis 2004 läbiviidud küsitluse tulemustega (CC-EB). Eluga rahulolevate eestlaste osakaal on tõusnud 17% võrra, mis on suurim kasv kogu Euroopa Liidus üldse.

Sotsiaaldemograafiliste gruppide vaatlusel märkame, et oma eluga on rahul peamiselt õpilased / tudengid (89%), iseendale tööandjad (83%) ja tippjuhid (81%). Seejärel protsent oluliselt langeb ning järgnevad keskastme juhid, kellest on eluga rahul 67%. Kõige vähem on eluga rahul mõistetavalt töötud, nende osakaaluks eluga rahulolevate Eesti elanike seas on 41%

1.2 Ootused eelseisvaks aastaks

Vaid rootslased on eestlastest optimistlikumad

Eestlaste hinnang elule 12 kuu pärast tervikuna on muutunud varasema küsitlusega võrreldes samuti optimistlikumaks ning paremuse suunas edenemist eeldab 42 % vastanuist. Selle näitaja osas edestavad eestlasi vaid rootslased (43%). Võrreldes kandidaatriikide Eurobaromeetris avaldatud tulemustega on nüüd 17% rohkem neid eestimaalasi, kes usuvad eelseisva aasta jooksul elu paranemisse. See on kõiki liikmesriike võrreldes selgelt kõige hüppelisem kasv, samas aga on endiselt kerges ülekaalus need eestlased, kes elu paranemisse ei usu (45%).

Jõudsalt usuvad elu edenemisse pea kõigi uute liikmesriikide asukad, erandiks on vaid Tšehhi ja Küpros, kus eelmise uuringu tulemus andis selles kategoorias sisuliselt sama protsendi. Vanades liikmesriikides on elanikud

tervikuna siiski pisut optimistlikumad, kuivõrd elujärje edenemisse usub 35 % küsitletuist, uute liikmesriikide 31% vastu. Ilma erandita on kõigis riikides tuleviku suhtes optimistlikumalt meelestatud 15-24 aastaste vastanute rühm. Eestis näeb eelseisvat aastat positiivselt näiteks 68% nimetatud vanuserühmast.

Elu halvemaks muutumisse usub Eestis 11 % elanikkonnast, mis on pisut alla 25 liikmesriigi keskmise.

Uute liikmesriikide kodanikud usuvad majanduslikku arengusse

Trend optimistlikuma hoiaku suunas on selgelt äratuntav nii riigi majandusliku olukorra arengu hindamisel kui ka kodanike hinnangutes eelseisva 12 kuu tööhõivele ja sissetulekule. Eesti osas annab EB 62 sissetuleku muutust ennustavate isikute hulga mõõtmisel üsna sarnase protsendi (34%) sellega, mis mõõdab Eestimaa elanikkonda hinnangus oma riigi majanduslikule seisule 12 kuu pärast (38%). Viimane näitaja on teinud 16 % tõusu, mis on konkurentsilt suurim kasv nii uute kui ka vanade liikmesriikide kategoorias. Majandusseisu halvenemist peab tõenäoliseks vaid 13%. Märkigem, et positiivse vastuse andnute protsent on tõusnud negatiivsesse arengusse uskujate samaväärse vähenemise arvel (vastavalt +/-16%).

Kui enamikes uutes liikmesriikides on usk majanduslikku arengusse kasvanud, siis üpris märgatava languse on läbi teinud Küpros ja Malta (vastavalt - 8% ja -9%). Võrreldes antud küsimuse vastuseid vanu ja uusi liikmesriike kõrvutades, on selgelt täheldatav uute liikmesriikide positiivsem hoiak majandusliku olukorra paranemisse. EL 15 vanemas liikmesriigis usub soodasse arengusse 17, uutes liikmesriikides 22%. Vanade liikmesriikide seas on majandusliku kasvu uskujate protsent tõusnud vaid kolmes liikmesriigis (Belgia, Iirimaa ja Itaalia), üheksas liikmesriigis on aga olukorra paranemisse uskujate arv vähenenud, iseäranis drastiline langus on toimunud Kreekas (-20%).

Eestis ja enamikes uutes liikmesriikides suurenenud usk majanduslikku arengusse on arvatavalt seotud Euroopa Liiduga ühinemisega. Negatiivsed argumendid on jäänud tahaplaanile ning inimestes on ilmselt enam maad võtmas arusaam, et ühendusega liitumine annab majanduse arenguks avaramad võimalused.

Oma leibkonna majandusliku perspektiivi hindamisel kajastub samuti eestimaalaste positiivne meeleolu. Siiski prognoosivad inimesed leibkonna olukorda mõnevõrra ettevaatlikumalt kui Eesti riigi majanduse üldist arengut. EB 62 andmetel ennustab oma leibkonna majandusliku seisuse paranemist 34% küsitletuist. See number tähendab majandusarengu hindamisega sarnaselt hüppelist tõusu (+15%) ja annab Eestile selles kategoorias kõrgeima protsendi 25 liikmesriigi seas. Leibkonna majandusolukorra paranemisse uskujate hulk on reeglina tõusnud kõigis liikmesriikides, erandiks on vaid Malta (-1%), Tšehhi (-4%) ning Küpros (-6%).

Kui majanduslikku arengusse uskujate protsent oli kõrgem uutes liikmesriikides, siis leibkonna arengut hindab positiivselt suurem hulk vanemate Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikke (25%), 1. mail 2004 liitunud riikide seas aga usub sellesse 21 % küsitletuist. Halvemuse suunas arvab leibkonna oukorda muutuvat 20% vanemate ning 28% uute liikmesriikide elanikest.

Suurema osa elanike jaoks, olgu nad Euroopa Liidu vanematest või uutest liikmesriikidest, on aga valdavaks seisukoht, et midagi ei muutu, olukord jääb samaks.

Millised on Teie lootused seoses eeloleva 12 kuuga? Kas järgneva 12 kuu jooksul läheb olukord paremaks, halvemaks või jääb samaks, mis puudutab ..?

Elu üldiselt	Sama	Halvem	Parem	Ei tea
<i>Eesti</i>	45	11	42	2
<i>Uued liikmesriigid (ULR) – 10</i>	47	17	31	4
<i>Vanemad liikmesriigid (EU 15)</i>	50	12	35	2
<i>EL – 25</i>	50	13	35	3

Majanduslik olukord Eestis	Sama	Halvem	Parem	Ei tea
<i>Eesti</i>	41	13	38	7
<i>Uued liikmesriigid (ULR) – 10</i>	35	36	22	7
<i>Vanemad liikmesriigid (EU 15)</i>	32	45	17	6
<i>EL – 25</i>	33	43	18	6

Leibkonna majanduslik olukord	Sama	Halvem	Parem	Ei tea
<i>Eesti</i>	52	11	34	2
<i>Uued liikmesriigid (ULR) – 10</i>	48	28	21	4
<i>Vanemad liikmesriigid (EU 15)</i>	53	20	25	2
<i>EL – 25</i>	52	21	24	3

Märkimist väärib eestimaalaste hinnang riigi tööhõive potentsiaalse arengu suhtes. Uute liikmesriikidega võrreldes saab seda nimetada tähenduslikuks erinevuseks, vanade liikmesriikide keskmisega paralleelse vedades on aga tulemus juba selgelt kontrastne.

Eestlased usuvad tööturu positiivsesse arengusse

Küsitletute hinnang tööalasele olukorrale Eestis on muutunud oluliselt optimistlikumaks võrreldes kevadise küsitluse (CC-EB) tulemustega. Eesti näitaja, mille kohaselt 33% vastanutest leiab, et tööalane olukord muutub paremaks, on Euroopa Liidu vanemate ja uute liikmesriikide keskmistega

kõrvutades märgatavalt positiivsem. Vaid kahe riigi - Leedu (39%) ja Iirimaa (35%) – elanikud on selles kategoorias eestimaalastest optimistlikumad. Oluline on võrrelda ka Eesti elanike arvamuse ulatuslikku erinevust eelmise küsitlusega, mille kohaselt eeldas siis töölase situatsiooni halvenemist 36% küsitletuist (EB 62s: -18%) ning paremuse suunas liikumist julges ennustada vaid 17% (EB 62: + 16%). Positiivse seisukoha kasv on Eesti puhul ka kõigi liikmesriikide kõrgeim.

Enamik liikmesriike eeldab töölase olukorra halvenemist

Leedu, Iirimaa ning Eesti selgelt eristuv positiivne hoiak ei suuda mõistagi oluliselt kergitada Euroopa Liidu keskmisi hoiakuid tööhõive situatsioonis. Eesti 33 % kõrval usub keskmiselt 21 % uute liikmesriikide kodanikest töölase situatsiooni paranemisse, vanemates liikmesriikides on optimistliku hoiakuga vaid 16% küsitletuist. Halvemuse suunas liigub olukord 36 and 49% protsendi elanikkonna meelest vastavalt uutes ja vanemates liikmesriikides. Uutes liikmesriikides kardavad tööturu olukorra halvenemist kõige enam Küprose asukad (54%), vanemate liikmesriikide seas ennustavad töölase situatsiooni negatiivset arengut koguni 70% Saksamaa elanikkonnast.

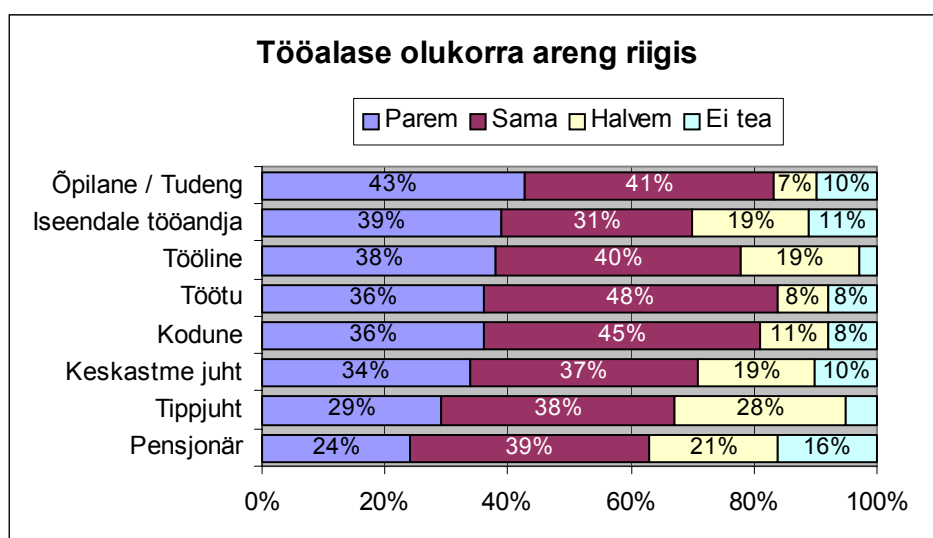
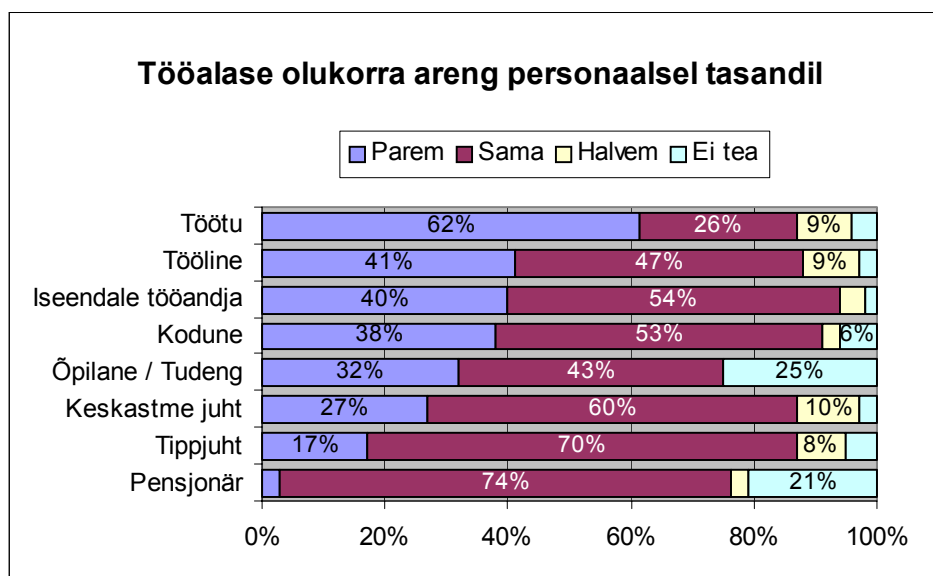
Inimeste prognoosides personaalsele töölasele olukorrale 12 kuu pärast Eestis on negatiivse arvamuse osakaal eelmise Eurobaromeetri küsitlusega võrreldes vähenenud 6 protsendile. Positiivselt olukorda hindavate isikute hulk on küll pisut väiksem kui käesolevas küsitluses riigile antud hinnangu puhul. Töölase olukorda tulevikus peab paremaks riigi tasandil 33% vastanutest, isikliku olukorra prognoosi suhtes on sama näitaja 26 %. Siingi on Eesti paistmas silma elanike positiivse arvamuse osakaalu 9 % tõusuga ning on sel võrdlustasandil nüüd sisuliselt samastunud Euroopa Liidu 25 liikmesriigi keskmisega (25%). Euroopa Liidu keskmisi tulemusi vaadates domineerib aga jõuliselt muutusi mitte eeldava arvamuse osakaal, moodustades 60 %.

Töölane olukord riigis	Sama Halvem Paremini Ei tea			
<i>Eesti</i>	39	18	33	9
<i>Uued liikmesriigid (ULR) - 10</i>	36	36	21	7
<i>Vanemad liikmesriigid (EU 15)</i>	29	49	16	6
<i>EL - 25</i>	31	47	17	6

Personaalne töölane olukord	Sama Halvem Paremini Ei tea			
<i>Eesti</i>	58	6	26	10
<i>Uued liikmesriigid (ULR) - 10</i>	59	13	16	7
<i>Vanemad liikmesriigid (EU 15)</i>	60	9	23	8
<i>EL - 25</i>	60	10	22	8

Vaadeldes eestimaalaste hinnanguid tööhõive olukorra arengule läbilõikeliselt, tuleb esile tõsta üsna loogilist tendentsi, milleks on noorema vanusekategoria positiivne hinnang. Mida kõrgem vanusekategoria, seda väiksem on olukorra paranemist eeldatavate küsitletute osakaal.

Rohkemaid mõttevariatsioone pakuvad aga professionaalse staatuse kategoria arvamuste põhjal saadud tulemused. Näiteks usub oluliselt suurem osa töölisena klassifitseeritavatest isikutest nii riigi kui personaalse tööalase olukorra arengusse (vastavalt 41 ja 38%) võrreldes tippjuhtidega (17 ja 29%). Riigi tööhõive paranemise suhtes eelseisva 12 kuu jooksul pole optimism maha jätnud ka töötuid, kellest 62% usub tööalast olukorda paremuse suunas liikuvat. Personaalse tööalase olukorra edenemisse usuvad kõige arvukamalt õpilased või üliõpilased ning seda saab pidada üldiseks trendiks.

Tervikuna saab sotsiaal—demograafiliste gruppide hinnanguid kõrvutades kindlasti esile tõsta noorte optimismi. Kõige arvukamalt näevad elu paremuse poole muutumist noored vanusekatoorias 15-24. Mida kõrgem vanusekategooria, seda pessimistlikumaks aga hinnangud muutuvad.

1.3. Tähtsaimad probleemid riigis

Alates taasiseseisvumisest on Eesti ühiskonna ees seisvad väljakutsed ning lahendust vajavad probleemid olnud suures osas seotud majandusvaldkonnaga ning kogu ühiskonna reformimisega. Ehkki Eestis ei saa ka täna veel kaugeltki mitte rääkida heaoluühiskonna standarditeni jõudmisest, on elanikkonna seas siiski tekkinud arvestatav majanduslik kindlustunne. Kui erinevates varasemates avaliku arvamuse uuringutes on peamiseks probleemiks olnud majandusliku toimetulekuga seonduv, siis tänaseks pole majandus eestimaalastele enam kõige olulisimana näiv probleem.

Kuritegevus – eestimaalaste suurim mureallikas

Laias laastus on Euroopa Liidu liikmesriikide enimteadvustatud probleemid suhteliselt sarnased.

43% Eesti elanike meelest on konkurentsituult suurimaks probleemiks tõusnud kuritegevus. 2004. aasta veebruaris – märtsis läbi viidud kandidaatriikide Eurobaromeetri andmetel oli kuritegevus siis tähtsuselt kolmas probleem, mida edestasid töötus ja hinnatõus. Nagu näeme on antud Eurobaromeetri andmetel märkimisväärselt langenud inflatsiooni tähtustamine (24% ehk -14 % võrreldes CCEB 2004.1), langenud on ka tööpuuduse kui riigi ühe peamise probleemi tunnetamine (37% ehk -4% CCEB 2004.1). Viimase kahe probleemi langustrendi eelmise uuringuga võrreldes põhjendab ilmselt Euroopa Liiduga liitumise eel külvatud hinnatõusupaanika ning selle hilisem asendumine äratundmisega, et mingit plahvatuslikku hinnatõusu tegelikult ei toimunud.

Tööpuudus – Euroopa Liidu murelaps

Kõrvutades Eesti elanike arvamusi teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega tuleks eriti tähele panna fakti, et tööpuuduse kui probleemi mainimine on Eestis, ka suhteliselt kõrgeina näiva 37% juures, oluliselt madalam kui uute liikmesriikide keskmine 62%. Tööpuudust on suurima probleemina nimetanud ka Euroopa Liidu vanemad liikmesriigid, milliste keskmine annab 43%. Võrreldes uute ja vanemate liikmesriikide keskmisi, pakub tähelepanu märgatavalt erinev terrorismi ja sisserände tähtsustamine. Vaid 5% uute liikmesriikide elanikest teadvustab terrorismi probleemina, vanemate liikmesriikide keskmine on samas 18%. Sisserännet näeb arvestatava ohuna vaid 2% uute liikmesmaade kodanikest, vanemates liikmesmaades on vastav

protsent 15%. Teisalt on 2004. aastal ühendusega liitunud riikide elanikud rohkem mures tervishoiusüsteemi pärast (24%) kui vanemad liikmesmaat (15%)

Tähtsaimad probleemid riigis				
Probleemid	Eesti (%)	EL 25 (%)	Eesti järjestus	EL järjestus
Kuritegevus	43	24	1	3
Ühistransport	0	2	15	13.-14.
Majanduslik olukord	24	27	4.-5.	2
Hinnatõus/inflatsioon	24	16	4.-5.	4.-6.
Maksud	8	7	7.-8.	9
Tööpuudus	37	46	2	1
Terrorism	2	16	11.-14.	4.-6.
Kaitse-ja välispoliitika	3	2	9.-10	13.-14.
Elamumajandus	2	4	11.-14.	11
Sisseränne	2	13	11.-14.	7
Tervishoiusüsteem	26	16	3	4.-6.
Haridussüsteem	8	6	7.-8.	10
Personid	12	12	6	8
Keskonnakaitse	3	3	9.-10	12
Muu	2	1	11.-14.	15

1.4. Usaldus erinevatesse institutsioonidesse

Usaldust institutsioonidesse peetakse üsna kiiresti muutuvaks näitajaks ning tavaliselt on inimesed kriitilisemad suurema avalikkuse tähelepanu all olevate institutsioonide suhtes. Vähem kriitiliselt hinnatakse neid asutusi, milliste tegevus ei satu igapäevase luubi alla tihti.

Usaldatavamad institutsioonid: kaitsevägi ja elektrooniline meedia

Eesti elanike suhtumine institutsioonidesse 7-8 kuu eelmise ja käesoleva küsitluse vahele mahtunud kuude jooksul siiski põhimõttelist trendimuutust läbi teinud pole. Kui CCEB 2004.1 korraldatud küsitluses usaldas Eesti elanikkond kõige enam televisiooni (75%), raadiot (75%) ning kaitseväge (64%), siis nimetatud kolm on endiselt eestimaalaste silmis kõige usaldusväärsema mainega. Mõningad muudatused on selle küsitluse läbiviimise ajaks hindamises siiski toimunud. Kõige usaldatavamaks pakub kaitseväge 76%, televisiooni 69% ning raadiot 67% vastanutest. Usaldus valitsuse vastu on kerkinud kahe protsendi võrra ning on 47%, täpselt samapalju on aga neidki, kes valitsust "pigem ei usalda".

Kahe küsitluse vahele jäänud Euroopa Liidu ja NATOga liitumine on kaasa toonud suure usalduse kasvu nii Euroopa Liitu kui teistesse rahvusvahelistesse organisatsioonidesse. Euroopa Liitu usaldab antud küsitluse põhjal 56% vastanuist (veebruaris – märtsis 39%). Eelmisest küsitlusest kümme protsenti rohkem on ÜRO usaldajaid, 66% isikutest suhtub positiivselt ka vabatahtlike -ja heategevusorganisatsioonide tegevusse.

Euroopa Liidu liikmesriikide keskmise näitaja põhjal on kolm usaldusväärseimat institutsiooni samad mis Eesti elanike puhul, vaid raadiot usaldatakse Euroopa Liidus tervikuna pisut enam kui televisiooni. Nii Eesti kui ka 25 liikmesriigi elanike keskmise näitaja kohaselt on kõige madalama usalduse pälvinud erakonnad (võrdselt 17%). Euroopa Liidus tervikuna võib ära märkida ka madalat usaldust valitsustesse

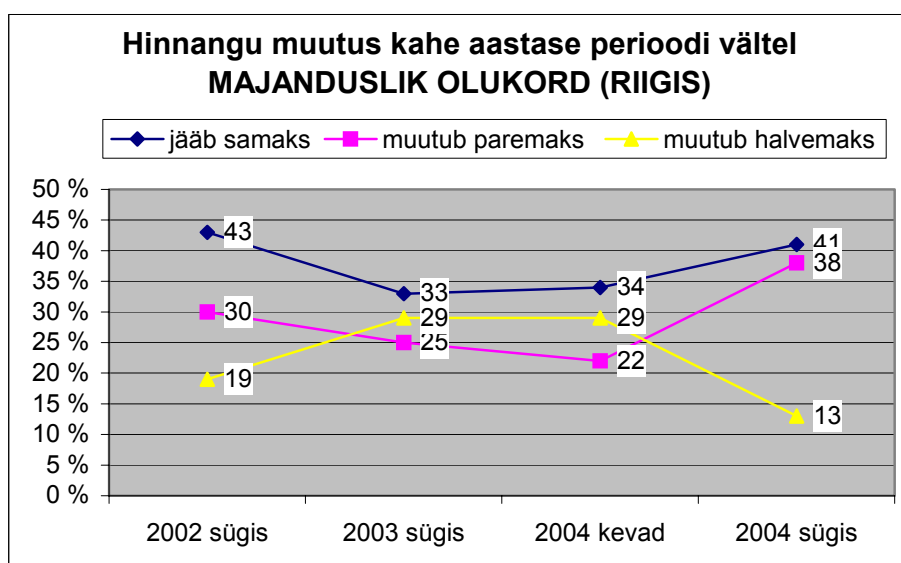
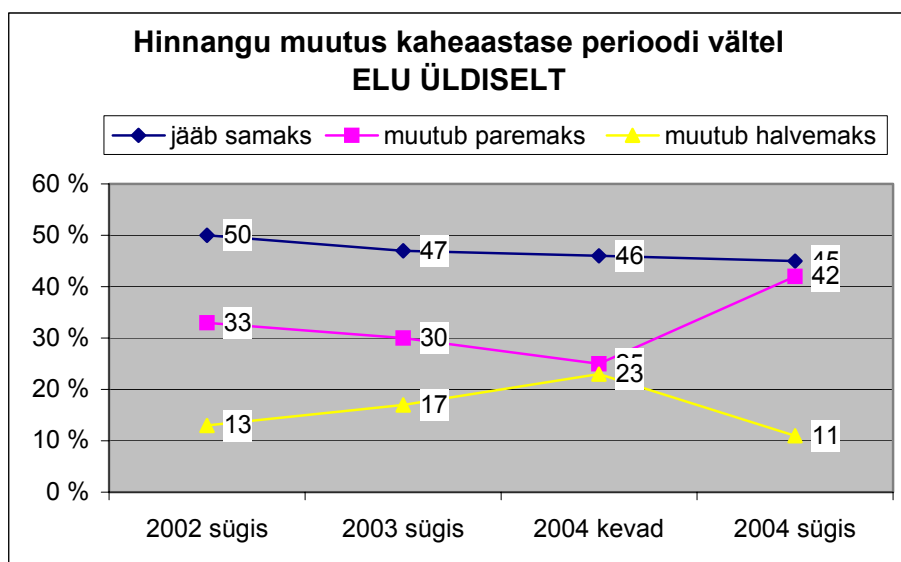
Institutsioonide usaldus (%)						
	Eesti			Euroopa Liit (25)		
	pigem usaldab	pigem usalda	ei ei tea	pigem usaldab	pigem usalda	ei ei tea
Trükiajakirjandus	44	50	6	42	52	6
Raadio	67	25	8	63	31	7
Televisioon	69	26	5	50	45	5
Õiguskord/Eesti õigussüsteem	44	44	12	45	49	7
Politsei	60	33	7	64	31	5
Kaitsevägi	76	13	11	69	22	9
Usu-organisatsioonid	38	40	23	46	44	10
Ametiühingud	47	28	25	39	47	14
Erakonnad	17	75	8	17	77	6
Suurfirmad	46	35	19	31	58	11
Valitsus	47	47	6	34	60	6
Eesti Riigikogu	41	51	8	38	55	8
Euroopa Liit	56	26	19	50	36	14
ÜRO	60	17	23	54	32	13
Vabatahtlike organisatsioonid ja heategevus-organisatsioonid	66	16	17	66	25	8

Optimismi hüppeline kasv eestimaalaste seas

Tehes kokkuvõttes esimeses peatükis esiletoodu põhjal tuleks esile läbivat trendi positiivse arvamuse kasvust eestlaste seas. Esiteks on Eesti elanikkonna hinnangud elule üldse aga ka ootused eelseisva aastaga

muutunud hüppeliselt optimistlikumaks murdes sellega viimase 1,5-2 aasta jooksul püsinud trendi.

Positiivse hoiaku kasvu võrreldes mullukevadise Eurobaromeetriga oleme juba mitmel puhul esile toonud. Minnes ajas veelgi kaugemale tagasi, näeme Eurobaromeetri küsitlustulemusi kõrvutades positiivse hoiaku selget langust alates 2002. aasta sügisel läbiviidud küsitlusest. Siis uskus elu paranemisse eelseisva aasta jooksul 33% küsitletutest, 2003. aasta sügiseks oli elu edenejate protsent kahenenud 30 protsendile ning eelmise aasta kevadiseks uuringuks juba 25 protsendile. Seega siis vähenes ümmarguselt pooleteise aastaga elu paranemisse uskujate protsent 8 võrra, seejärel aga – EB 62 andmetele tuginedes – suurenes kõigest pooleaastase ajavahemiku jooksul hüppeliselt 17 % võrra.

Hirm Euroopa Liidu ees on minetatud

Mõistmaks ning üritamaks selgitada sellist muutust elanikkonna seas, peame ilmselt kõrvutama ühiskonnas domineerinud atmosfääri Euroopa Liiduga liitumise eel ning selle järel. Peamine teema Eesti ühiskonnas veebruaris-märtsis 2004 ehk eelmise küsitluse läbiviimise ajal oli Euroopa Liiduga liitumine ning selle võimalikud tagajärjed. Ehkki selleks ajaks oli läbi viidud referendum, valdas suurt osas ühiskonda endiselt hirm hinnatõusu ees, mida võimendasid Euroopa Liiduga liitumise vastased ning küllalt olulisel määral ka meedia. Teatud rolli võis mängida ka teatav ohutunne nagu hakkaks liitumishetkest Eesti elu suurel määral juhutama Brüsselist ehk siis Euroopa Liidu institutsioonide poolt.

Oktoobrikuus oli liitumishetkest möödunud peaaegu pool aastat ning suures osas oli inimestel võimalik veenduda, et ehkki teatavate kaupade hinnad tõusid, puudutas see olulisel määral vaid üksikuid kaubaartikleid. Ka tervikuna ei toimunud Eesti elus mingeid kardinaalseid muudatusi. Nagu edasise vaatluse käigus näeme, kasvas samal perioodil hüppeliselt ka toetus Euroopa Liidule. Kokkuvõttes, lubab avaliku arvamuse tähenduslik muutumine järeldada seda, et positiivse hoiaku suurenemine negatiivse arvelt tulenes Euroopa Liiduga liitumise nõ psühholoogiliselt omaksvõtmisest ja liitumise positiivsete külgede (lihtsam reisimine, võimalused ettevõtluseks ühisturul, lihtsam võimalus töötada välismaal jms.) teadvustamisest.

2. Suhtumine Euroopa Liitu

2.1 Euroopa Liitu suhtumine ja ühendusse tähendus

Eesti elanike suhtumine Euroopa Liitu näitas liitumisele eelnenud paariaastase perioodi vältel selget tendentsi negatiivse arvamuse tõusu suunas ning pole saladus, et Eestit nähti paari viimase aasta jooksul kui suhteliselt euroskeptilist riiki. Käesoleva uuringu tulemused lubavad meil aga tunnistada märkimisväärset positiivse arvamuse kasvu ning seda olulisel määral negatiivse hoiaku vähenemise arvelt.

EB 62 küsitlustulemuste põhjal leidis 52% eestlastest, et Euroopa Liitu kuulumine on hea asi, 36% võttis neutraalse hoiaku ning 10% leidis liikmelisust negatiivselt. Võrreldes 2004. aasta kevadel läbi viidud küsitlusega, näeme olulist suhtumise muutust. Siis hindas Eesti liikmelisust positiivsena 31% vastanutest, 39% ei näinud mingit vahet, 21% pidas liikmelisust halvaks perspektiiviks.

Liikmelisuse toetjate juurdekasv viiendiku võrra

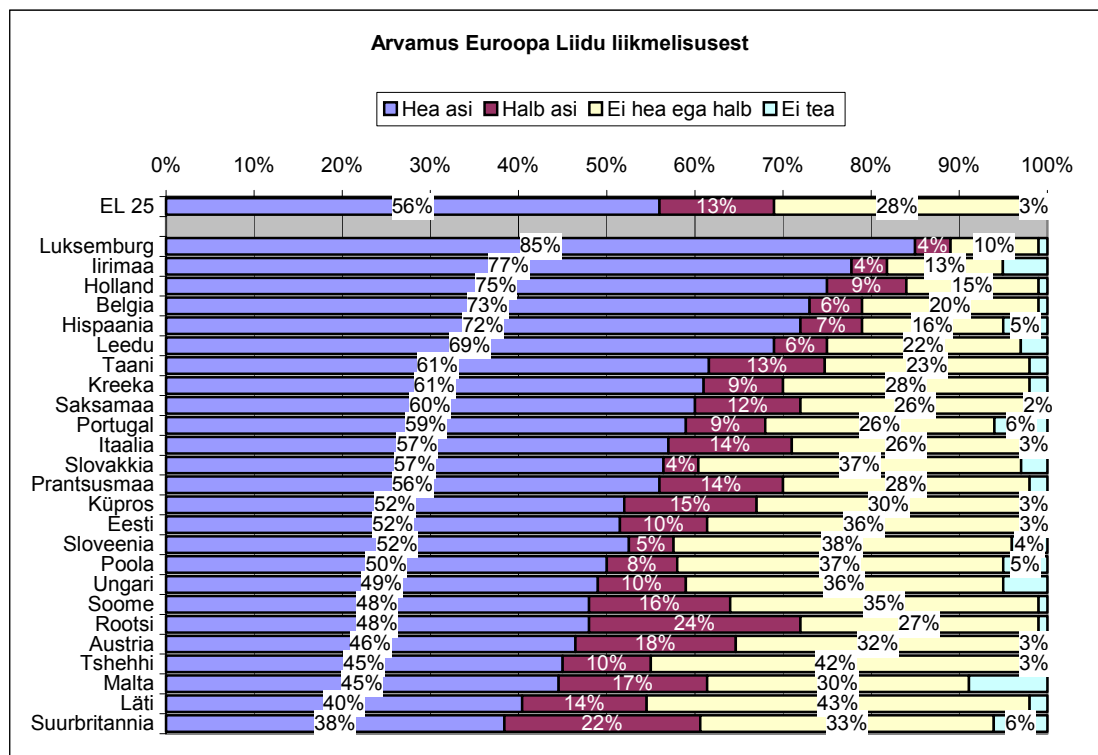
Kahe uuringu vahepeal on seega kasvanud liikmelisust positiivselt hindavate isikute hulk Eestis tervelt 21% võrra. Kui neutraalse hoiaku osas pole suuri kõikumisi esinenud, siis liikmelisust halvaks asjaks pidavate isikute hulk on vähenenud rohkem kui poole võrra.

Eesti elanike hoiakud on viimase küsitluse tulemusena samastunud Euroopa Liidu 25 liikmesriigi kodanike keskmise arvamusena. Euroopa Liitu kuulumist peab heaks asjaks 56% liikmesriikide elanikkonnast ning hindab negatiivselt 13%. Neutraalsele seiskohale jääb 28%. Positiivse hoiaku kasvutendentsi näeme ka 25 liikmesriigi keskmist vaadeldes, eelmise küsitlusega võrreldes peab liikmelisust heaks 8% rohkem inimesi.

Kuulumine Euroopa Liitu on menukaim Beneluxis ja Iirimaal

Kõige positiivsemalt suhtuvad Euroopa Liitu kuulumisse luksemburglased (85%), kõrge on ka iirlaste (77%), hollandlaste (75%) ning belglaste (73%) liikmelisust soosiv hoiak. Uute liikmesriikide seast paistavad positiivse hoiakuga silma Leedu elanikud (69%), enamuse uute riikide liikmelisuse heaks hindajate hulk jääb aga 50-60% vahepeale.

Väikseim hulk Euroopa Liidu liikmestaatust positiivselt nägevate isikute hulk pärineb Suurbritanniast (35%), alla poole küsitletuist hindab liikmelisust positiivselt Soomes ja Rootsis (mõlemas 48%) ning Austrias (46%). Uute

liikmesriikide seas on positiivse arvamuse osakaal väiksem Läti (40%), Malta ja Tšehhi elanikkonna hulgas (võrdset 45%).

Võrreldes uute ja vanemate liikmesriikide keskmisi, on oodatult suurem hulk liikmelisust heakskiitvaid elanikke vanematest liikmesriikidest (57%), uute liikmesriikide elanikest peabe Euroopa Liitu kuulumist heaks 50% küsitletuist. Kuid mõlemas kategoorias on siiski toimunud märgatav tõus.

Liidu lagunemine jätkaks suure osa ükskõikseks

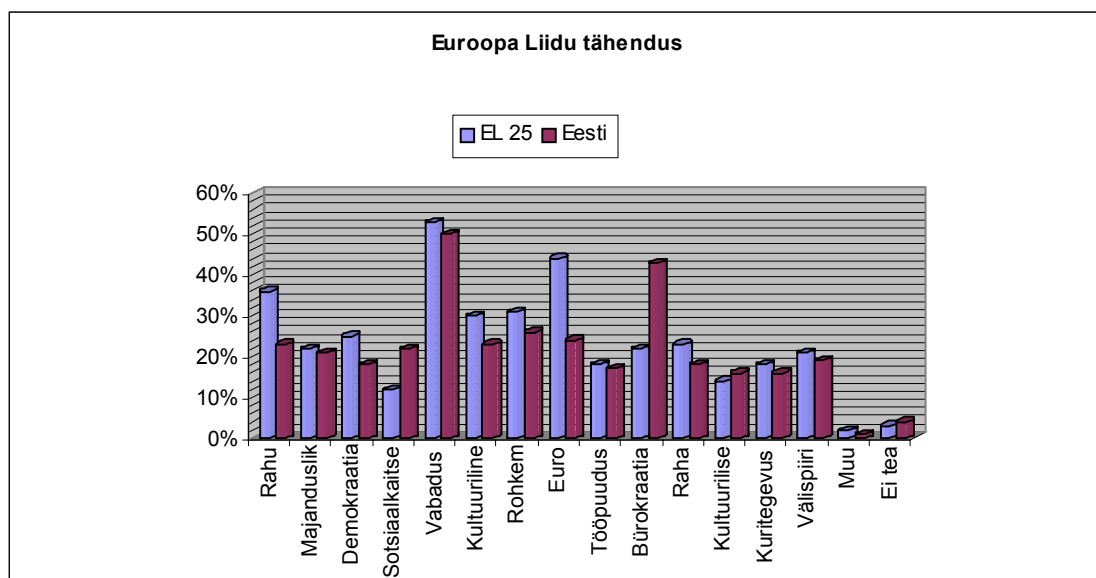
Antud Eurobaromeetri uuring sisaldas muuhulgas ka küsimust, mida tunneb inimene kui talle homme teatatakse Euroopa Liidu lagunemisest. 34% eestimaalastest vastas, et sellest oleks väga kahju, 7%-le tooks see suurt kergendust ning 51 protsendi küsitletutest oleks see ükskõik. Teatud määral võiks ükskõiksete suurest osakaalust järeldada, et inimesed pole Euroopa Liitu veel piisavalt omaks võtnud, kuid samas ei jää Euroopa Liidu lagunemise suhtes ükskõiksete hulk (43%) Euroopa Liidu 25 liikmesriigis eestlastele oluliselt alla. Kõigis vanemates liikmesriikides on siiski ükskõikseid vähem, uutest liikmesriikidest kerkivad ühenduse koospüsümise suhtes ükskõiksete osakaaluga esile Poola (61%) ja Läti (59%). Ükskõikseks jäävate kodanike grupp kattub nendega, kes valisid Euroopa Liidu liikmelisusest hindavas küsimuses vastuseks "ei hea ega halb asi". Eestis leidis 71% viimastest end Euroopa Liidu lagunemise puhul ükskõikseks jäävat.

Euroopa Liit tähendab nii liikumisvabadust kui bürokraatiat

Euroopa Liit seostub valdavale enamikule eestlastest liikumisvabadusega, mida on märkinud vastuseks 50% küsitletuist. 44% elanikkonnast tähendab Euroopa Liit samas bürokraatiat. Ülejäänud pakutud märksõnad osutusid Euroopa Liiduga seotuna tähenduslikuks juba 25 protsendile või veelgi väiksemale hulgale küsitletuist.

Kindlasti tuleks välja tuua bürokraatia äramärgimise kasvu. Eelmises küsitluses pidas bürokraatiat ühendusele omaseks 29% inimestest, sedapuhku oli aga bürokraatiat maininute hulk 43%.

Nagu näeme on paljudes kategooriates Euroopa Liidu keskmine näitaja Eesti arvamusega suhteliselt sarnane. Seisukohtade lahkumine ilmnebki kõige teravamalt bürokraatia mainimisel, 25 liikmesriigi elanikest märgib seda ühendusele iseloomulikuna 22%. Täheldatav, kuid vastupidine hinnangu erinevus on ka sotsiaalkaitse mainimisel. Kõigi liikmesriikide elanike seast peab seda Liidule iseloomulikuks 12%, eestimaalastest aga 22%. Silmatorkavalt vähem seostavad Eesti elanikud Euroopa Liitu rahuga.

2.2 Euroopa Liitu kuulumise kasutegur

Euroopa Liiduga liitumise eel peetud debattidest on üheks võtmeküsimuseks olnud liikmelisuse kasutegur. Ka Eestis peetud debattides rõhutasid liitumise pooldajad riigile tekkivat kasu nii majandusliku arengu kui erinevate eneseteostusvõimaluste avardamise näol. Vastaste leer rõhutas peamiselt liitumisega tekkivat hinnatõusu, riigi iseotsustamise vähenemist ning majandusliku kasuteguri väheolulisust.

Liitu kuulumine toob kasu

Mullukevadis Eurobaromeetri uuringus leidis 41% eestimaalastest, et liitu kuulumine toob kasu, 38% jäi vastupidisele seisukohale. Käesolev uuring jätkab sama tendentsi, milleni oleme jõudnud juba antud vaatluse varasemas osas ehk demonstreerib Eesti elanike positiivse arvamuse kasvu.

2004. aasta sügisel leidis juba 56% elanikkonnast, et Euroopa Liiduga liitumine toob riigile kasu. Negatiivse arvamuse esindajate hulk oli kahanenud 31 protsendile, märkida tuleks ka "ei tea" kategooria vähenemist 7% võrra.

Nagu paljudes muudeski kategooriates on positiivse arvamuse esindajate enamus noorte seas, 15-24 aastaste küsitletute seast leiab 62% liikmelisuse tulusa olevat, 55-aastaste ja vanemate seas arvab seda aga 45%. Selged erinevused on mõistetavalt ka sotsiaalse hõivatuse kategooria arvamustes: tudengitest hindab Euroopa Liiduga liitumisest tulusaamise 67%, juhtidest 63%, töolistest 58% ning töötutest 29%.

Eestiga võrreldes kasvas positiivne suhtumine enamal määral vaid Leedus (78%, +20), mujal jäi kasuteguri olemasolusse uskujate kasv selgelt alla 10 protsendi või koguni langes. Võrreldes Eestiga toimus arvamuses sootuks

vastupidine trend Küprosel, kus võrreldes 2004. aasta kevadise uuringuga vähenes Euroopa Liidu kasutegurisse uskujate arv praktiliselt samavõrd kui see Eestis kasvas. EB 62 kohaselt usub 40 % Küprose elanikest, et riik saab Liitu kuulumisest kasu, see on aga 16% vähem kui eelmise aasta kevadel. Positiivse suhtumise vähenemine Euroopa Liidu kasutegurisse on märgatavalt vähenenud ka Ungaris (48%, -10%) ja Sloveenias (58%, -6).

Vanemates liikmesriikides on hinnangud Euroopa Liidu liikmelisuse kasutegurile valdavalt kasvanud, iseäranis jõudsalt Belgias (72%, +10) ning Saksamaal (49%, +10) aga ka euroskeptilisena tuntud Suurbritannias (39%, +9).

Uute ja vanemate liikmesriikide keskmist võrreldes leiame, et arvamus Euroopa Liidu kasuteguri suhtes on suhteliselt sarnane (vastavalt 53 ja 54 %). Liikmelisusest tulusaamise uskujate protsent tõusis vanemates liikmesriikides 6% võrra, uutes liikmesriikides aga 2%.

2.3 Euroopa Liidu imago

Eestlaste arvamus Euroopa Liidu imagost on valdavalt neutraalne nagu see oli seda ka aasta tagasi. Käesoleva küsitluse tulemustel on ometi tõusnud nende hulk, kes on Euroopa Liidu imago märkinud positiivseks ning kahanenud nende arv, kes varem seostasid Euroopa Liitu negatiivsega.

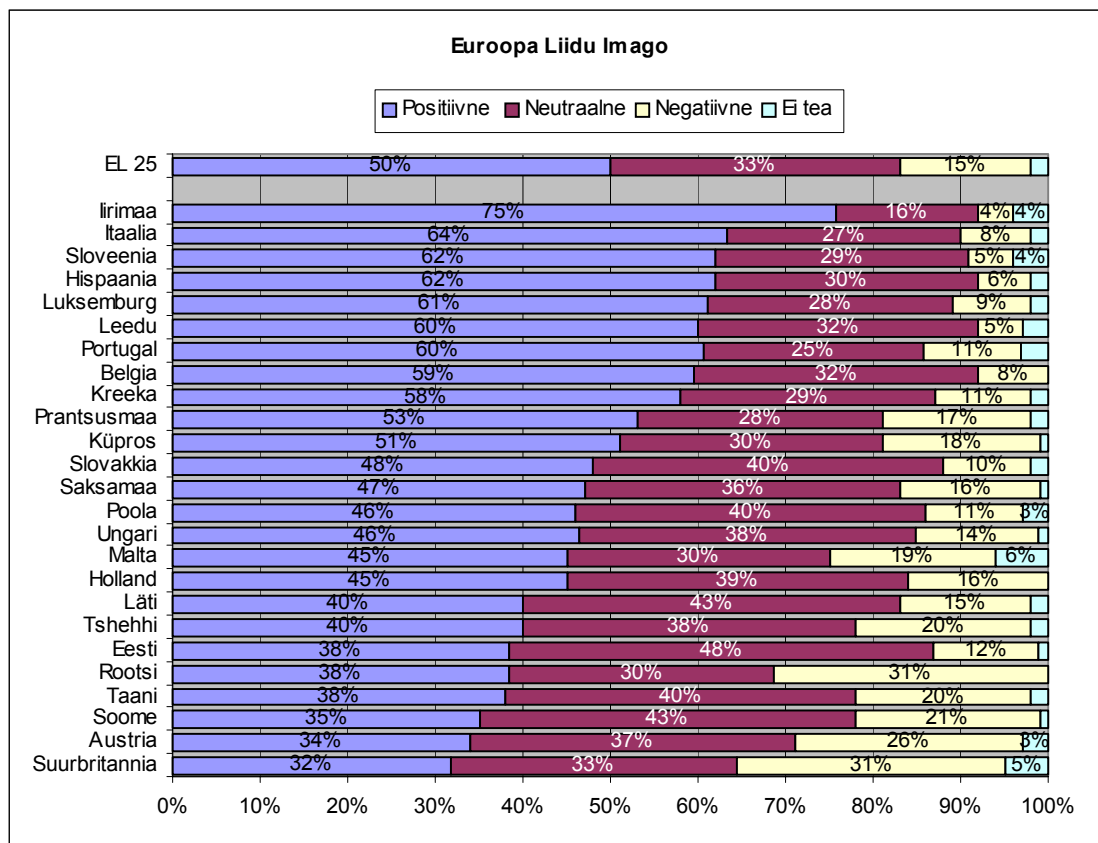
Eesti alal on hetkel 38% neid, kellel on ühendusest positiivne ettekujutus, kusjuures 5% sellest on valinud vastuseks "väga positiivne". Negatiivse imago omistavad Euroopa Liidule 12% eestimaalastest, sellest 2% leiab liidu imago olevat "väga negatiivse". Kui positiivse variandi valinute arv on tõusnud kevadise uuringuga võrreldes 11%, siis negatiivse imago valinute hulk on 13% võrra vähenenud. Samas on 3% võrra tõusnud ka neutraalselt Euroopa Liitu hindavate osakaal, moodustades 48%, mis on ka Euroopa Liidu 25 liikmesriigiga võrreldes kõige suurem number.

Eestimaalased suhtuvad ühendusse neutraalselt

Euroopa Liidu imago positiivseks pidavate hulk on vaatamata kümnekonnaprotsendisele kasvule siiski veel Euroopa Liidu üks madalamaid. Vähem elanikke peab ühendust positiivse imago vääriliseks Suurbritannias (32%) ja Soomes (35%). Eestiga võrdselt 38% on positiivne ettekujutus Euroopa Liidust Taani ja Rootsi asukatel. Kõige suurem hulk positiivsesse imagosse uskujaid on Iirimaal (75%), Hispaanias ja Sloveenias (võrdselt 62%).

Vanemate liikmesriikide keskmine näitaja annab positiivse imago uskujate hulgaks 51%, uute liikmesriikide elanikest leiab imago positiivse olevat 46%. Kindlasti tuleb märkida, et peamiselt on imago kas positiivne või neutraalne, negatiivset imago on märkinud vastavalt 16 ja 12% vanemate ja uute liikmesriikide elanikest. Olgu omapärase näitena välja toodud Suurbritannia,

kus kolmes kategoorias – positiivne, neutraalne või negatiivne, on arvud praktiliselt identsed: vastavalt 32, 33 ja 31%.

2.4 Suhtumine Euroopa Liidu institutsioonidesse

Institutsioonid – paljudele veel tundmatu maa

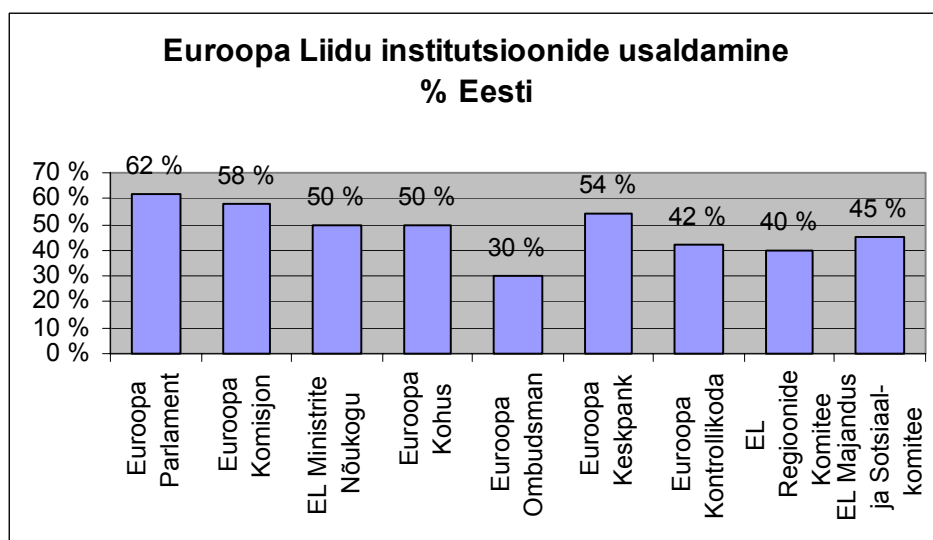
Arvestades Eesti lühikest kogemust Euroopa Liidu liikmesriigina, tulenevad institutsioonide usaldamist peegeldavad näitajad antud küsitluse läbiviimise ajal kindlasti sellest, kuivõrd on inimesed saanud aru erinevate institutsioonide ülesannetest ja kaalust Euroopa Liidu tegevuses. Seetõttu pole üllatav, et antud vastuse juures peame esmalt märkima "ei tea" valinute suurt osakaalu. Eesti elanikest ei oska ühenduse kolme kaalukaima institutsiooni, Euroopa Parlamendi, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu usaldamise suhtes seisukohta võtta vastavalt 22, 28 ning 35% küsitletutest.

Häbi tundma eestlased siiski oluliselt ei pea, sest teadmatust peegeldub ka uute liikmesriikide elanikes seas tervikuna, samuti pole "ei tea" osakaal sugugi väike vanemate liikmesriikide seas. Näiteks Euroopa Liidu Ministrite

Nõukogu usalduse kohta esitatud küsimusele on "ei tea" vastanud 26% Euroopa Liidu 25 liikmesriigi elanikkonnast.

Vaatamata kõrgele protsendile nimetatud kategoorias tuleb mainida seisukohata eestimaalaste protsendi tõhusat vähenemist, mis on suures osas toimunud usalduse kasvu arvelt ning seda samas suurusjärgus nagu ka positiivsed hoiakud varemvaadeldud küsimuste puhul. Euroopa Komisjoni usaldab 58% küsitletuist (kevadise küsitlusega võrreldes +14%), Euroopa Parlamenti 62% (+13%) ning Euroopa Liidu Nõukogu 50% (+19%) elanikest.

Euroopa Liidu liikmesriikide elanikud usaldavad nimetatud kolmest institutsioonist kõige rohkem Euroopa Parlament (57%), seejärel Euroopa Komisjoni (52%) ning Euroopa Liidu Nõukogu (46%).

2.5 Euroopa Liidu olemus

EB 62 uurimus hõlmas teistes seas ka küsimust "Kas Te ise olete Euroopa poliitiliseks ühenduseks kujunemise poolt või vastu". Arvamusi selles osas on huvitav vaadelda, kuivõrd Eestis valitsenud üldine atmosfäär on olnud Euroopa Liidu suhtes soodne peamiselt kui majandusliku ühenduse suhtes. Euroopa Liidu poliitiline mõju on teinud eestimaalasi varem ikka ettevaatlikuks.

Eesti elanikud soovivad poliitilist ühendust

Antud küsitlus näitab, et ülekaalukas osa Eesti elanikest tunnustab Euroopa Liidu arengut poliitilise ühenduse suunas, sellega nõustub 62% küsitletuist, vastu on 24 ning seisukoht puudub 14 protsendil. Nende näitajatega aktsepteerivad Eesti alal elavad inimesed Euroopa Liidu poliitilise ühenduse

suunas liikumist isegi rohkem kui Euroopa Liidu 25 liikmesriigi elanikud keskmiselt (poolt 59, vastu 28 ja "ei tea" 13%). Mõnevõrra üllatuslikult jätab Eesti selles küsimuses antud poolthäältega selja taha isegi traditsiooniliselt suuremat integratsiooni pooldavad riigid nagu Prantsusmaa, Luksemburgi ja Hollandi (ELi poliitiliseks ühenduseks kujunemise poolt hääletanuid vastavalt 52, 53 ja 58%). Euroopa Liidu kui poliitilise ühenduse areng on aga reeglina Eestist veelgi enam tervitatav uutes liikmesriikides välja arvatud Lätis ja Tšehhis, kus nimetatud küsimuses on "poolt" vastanuid 58%. Ülejäänud uute liikmesriikide elanikud, kes soovivad näha Euroopa Liidu arengut poliitilise ühendusena jäävad protsentuaalselt vahemikku 63 ja 77% (Sloveenia) vahemikku.

Eesti erinevate sotsiaal-demograafiliste gruppide lõikes soositakse samuti enam ühenduse poliitilist arengut kui ollakse selle vastu. Sotsiaalse hõivatusel tasandil tahab Liidu kujunemist poliitiliseks ühenduseks 69% õpilastest ja üliõpilastest, pensionäride seas on sama arvamus 53 protsendil küsitlenuist. Neist Eesti elanikest kel on Euroopa Liidu suhtes positiivne imago, tahavad Euroopa Liitu kui poliitilist ühendust näha 87% küsitluses osalenuist.

Euroopa Liidu roll võiks suurened

Vaadelgem antud alalõigus paralleelselt eelmise küsimuse vastustega ka seda, millisena näevad eestimaalased Euroopa Liidu rolli igapäevaelus viie aasta pärast ning kas soovitakse et ühenduse roll oleks tähtsam, vähem tähtsam või siis sama praegusega võrreldes.

Enam vähem võrdselt on neid, kes usuvad Euroopa rolli igapäevaelus tähtsustuvat või siis arvavad selle olevat sama, mis käesoleval hetkel – nii leiab vastavalt 47% ning 40% vastanutest. Taas on Euroopa Liidu 25 liikmesriigi keskmised protsendid kattumas, Euroopa Liidus arvab ühenduse rolli viie aasta pärast suurenevat samuti 47% kodanikest, 38% eeldab selle olevat sarnase antud ajahetkega.

Euroopa Liidu mõju kasvu argipäevaelus soovib enam vähem sama hulk eestimaalasi ehk 46%, tänasega sarnase rolli soovijaid on 37%, mõju vähenemist tahaks 10% Eestis küsitlenuist. Sama tendentsi – suurem protsent neid, kes sooviksid tugevamat mõju igapäevaelule – peegeldab ka 25 liikmesriigi näitaja. 51% tahaksid Euroopa Liidu mõju viie aasta pärast rohkem tunnetada, 29% oleks rahul sama rolliga. Kõige rohkem tahaks Liidu mõju igapäevaelus tunnetada Küprose ja Poola elanikud (vastavalt 77 ja 68%), kõige vähem tahaksid seda aga Soomes ja Taanis küsitletud (mõlemas riigis 31%) kus valdav enamus (vastavalt 47 ja 50 %) tahaks viie aasta pärast Euroopa Liitu igapäevaelus samal määral tunnetada.

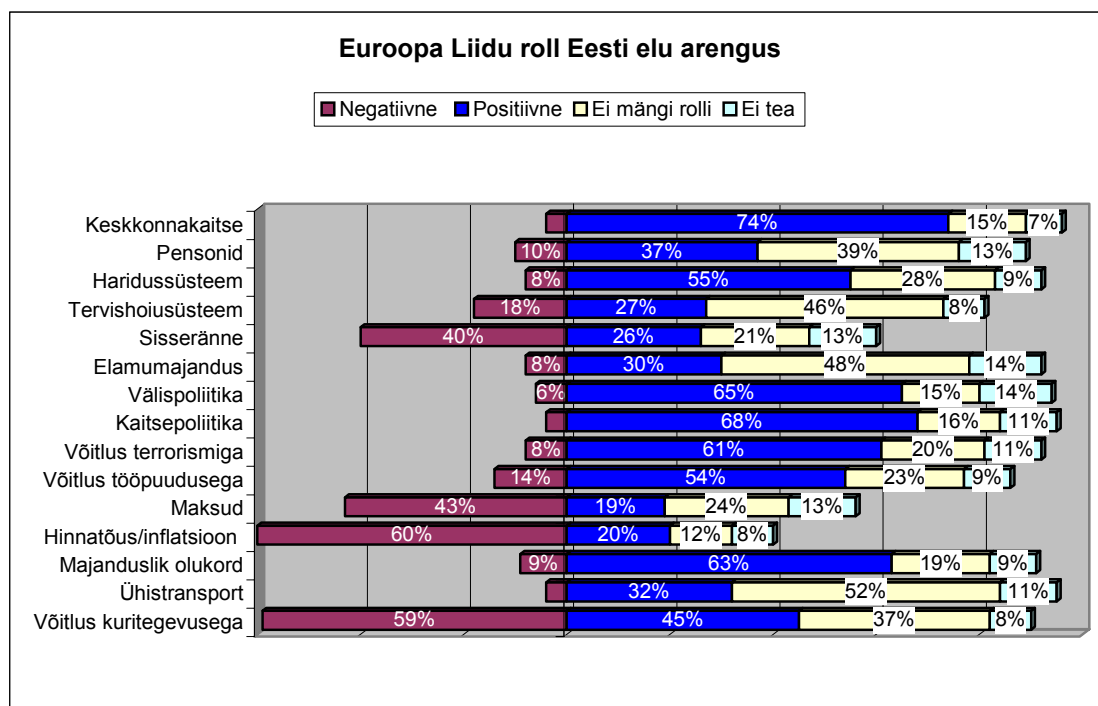
Millistes Eesti elu valdkondades näevad eestimaalased Euroopa Liitu edendavat positiivset rolli, millistes aga negatiivset?

Nagu mullukevadises küsitluses näevad Eesti elanikud Euroopa Liidu kõige positiivsemat mõju riigi elule keskkonnakaitsealases tegevuses. Kui CC EB

2004 andmetel arvas nõnda 58% küsitletuist, siis see arvamus on pisut pikema kui pooleaastase perioodiga toetajaid veelgi juurde võitnud. 74% Eesti alal elavatest isikutest usub, et Euroopa Liitu kuulumine mängib positiivset rolli riigi keskkonnakaitse seisukohalt.

Järgnevad suhtelisest võrdse osakaaluga sellised valdkonnad nagu kaitsepoliitika, välispoliitika, majanduslik olukord ning terrorism vastavalt 68, 65, 63 ja 61 protsendi arvates. Kaitse – ja välispoliitika olid kõrgel kohal ka eelmises küsitluses, sedapuhku on aga oluliselt tõusnud (20%) nende osakaal, kes usuvad Euroopa Liidul olevat positiivse rolli Eesti majanduselu mõjutamisel. Samavõrra on kasvanud ka elanike arv, kes usuvad ühendust positiivselt mõjutavat meie haridussüsteemi (55%, kasv +20). Nagu näeme, tunnetavad Eesti elanikud mõningatele muudatustele vaatamata endiselt kõige positiivsemat Euroopa Liidu rolli riigi elule välispoliitikaga seonduvates valdkondades.

Negatiivset rolli nähakse Euroopa Liidu puhul endiselt hinnatõusu osas (60%), ehkki eelmise küsitlusega võrreldes on siin toimunud ühenduse mõju negatiivselt hindavate isikute 10 protsendiline osakaalu vähenemine. Negatiivse poole teine kõrge protsent kujuneb sisserännet pelgavate eestimaalaste arvelt, siin hindab ELi rolli negatiivselt 40 % eestimaalastest.

3. Euroopa Liidu põhiseadus ja edasine areng

Euroopa Liidu edasing areng on viimase aasta vältel põhjustanud arvukaid debatte ning seda arusaadavatel põhjustel. Esiteks on Euroopa alustanud põhiseadusliku lepingu heakskiitmisprotsessi liikmesriikides, teiseks on

toimunud liidu ajaloo ulatuslikuim laienemine. Kõik see paneb inimesi mõtlema selle üle, milline peab olema Euroopa Liidu edasine areng, kuivõrd peaks suurenema Euroopa Liidu hääl maailmas ning mida tuleks otsustada ühiselt ja mis peaks jääma liikmesriikide kompetentsi. Loomulikult on neid, kes pooldavad suuremat integratsiooni kui ka neid, kes seda hoopis vähendada sooviks. Järgnevas raporti osas vaatleme, mida arvavad Eesti elanikud teiste liikmesriikide arvamise taustal Euroopa Liitu oluliselt mõjutavast põhiseaduslikust lepingust ning mida arvavad inimesed ühenduse peamistest poliitikatest ja arengutest.

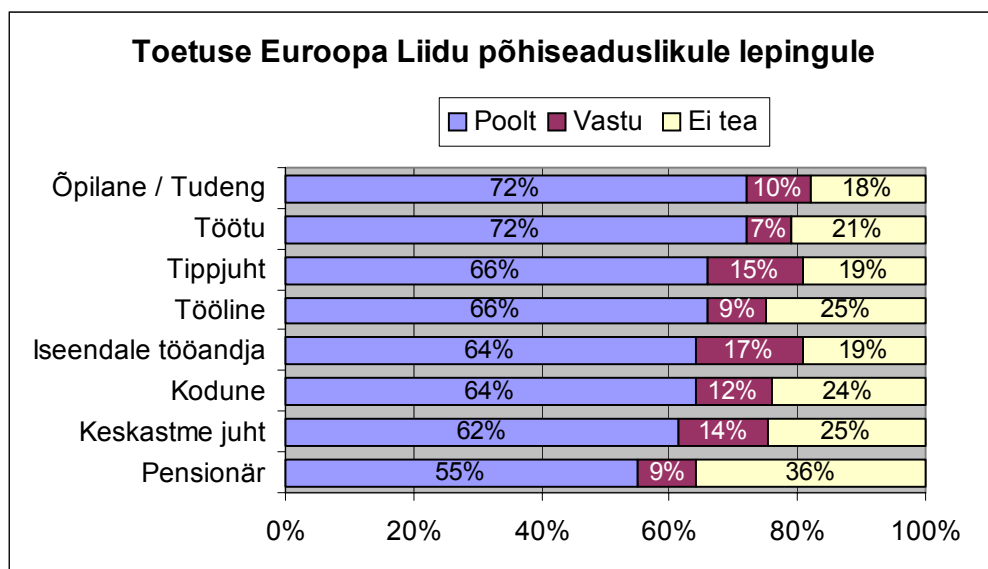
3.1 Toetus Euroopa Liidu põhiseadusele

Euroopa Liidus toimus 2004. aastal ühenduse edasise arengu suhtes kahtlemata põhjaneva tähtsusega sündmus. Riigipead ja valitsusjuhid leppisid kokku Euroopa Liidu põhiseadusliku lepingu tekstis ning selle küsitluse läbiviimise lõppjärguga samal ajal andsid riigipead Roomas põhiseaduslikule lepingule allkirjad. Leping peab nüüd läbima ratifitseerimisprotsessi ja paljudes liikmesriikides saama heakskiidu rahvahääletusel.

Põhiseaduslikul lepingul Eesti elanike enamuse heakskiit

Eestis on seni otsustatud põhiseaduslikku lepingut rahvahääletusele mitte panna, kuid antud küsitluse põhjal saaks see ilmselt heakskiidu ka referendumil. EB 62 uuringutulemused näitavad, et Euroopa põhiseaduslikku lepingut toetab eelmise aasta oktoobrikuu seisuga 64%, selle vastu on vaid 11%, samas 25% ei oska veel põhiseadusest midagi arvata. Võrreldes eelmise küsitlusega on Euroopa Liidu tähtsaimaks alusdokumendiks pürgiv leping juurde võitnud 10% eestimaalaste heakskiidu, vastuolijate ning seisukohta mitte võtvate elanike osa on vähenenud vastavalt 4 ja 5% võrra. Vaadeldes lühidalt selles küsimuses vanusegruppide seisukohti, märkame, et igas vanusrühmas pälvib põhiseadus rohkem kui 50% toetuse. 55-aastaste ja vanemate inimeste seas on toetus 57%, 15-24 aastastest on põhiseadusliku lepingu poolt 68%. Kõige suurema toetuse pälvib leping õpilaste/üliõpilaste ning töötute hulgas, toetajaskonna suurus on võrdselt 72%. Madalaima toetuse pälvib põhiseadus pensionäride seas, kus poolehoidu on väljendanud 55% Eestis küsitletuist.

Eesti puhul oleks veel asjakohane märkida järgmist suundumust. Põhiseadusliku lepingu poolt olevate isikute protsent on sõltuvuses peamiselt lepingut mittetundvate ning vastuseks "ei tea" valinud grupi suurusest. Põhiseaduse vastuolijate arv on aga erinevate gruppide lõikes kõikumine vaid mõne protsendi võrra. Nii on suurima toetajaskonna ehk õppivate isikute seas põhiseaduse vastu 10%, pensionäride seas aga isegi vähem ehk 9%. Samal ajal on tudengite seas põhiseadusest mitteteadjaid 18%, pensionäride grupis aga 36%.

Põhiseaduslik leping on hinnas Belgias, Saksamaal ja Sloveenias

Euroopa Liidus tervikuna on toetus põhiseaduslikule lepingule tõusnud ning kõigis liikmesriikides on toetajate hulk märgatavalt suurem kui selle vastaste osakaal. Vanemates liikmesriikides toetab põhiseaduslikku lepingut 68 (vastu 18%), uutes liikmesriikides 69% (vastu 13%). Suurima toetajaskonna vanemate liikmesriikide seast leiame Belgias ja Saksamaal (vastavalt 81 ja 79%), kusjuures nimetatud kahes riigis on vaid 6% neid, kes on valinud vastuseks "ei tea". Oodatult on madalaim toetus põhiseadusele Suurbritannias, kus lepingu toetuseks annaks hääle 49% Ühendkuningriigi asukatest (kasv eelmise küsitlusega võrreldes +7%), selle vastu on aga 29% (kasv +5%) ning 22% on vastuseks valinud "ei tea".

Uute liikmesriikide hulgas paistavad põhiseadusele suurima toetusega silma Sloveenia (80%), Küpros (74%) ja Leedu (73%). Vähema toetusega riikidest paistavad silma Malta (56%), Läti (61%) ning Ungari (62%), kusjuures viimase puhul tasub esile tõsta põhiseadusliku lepingu vastaste kõrgeimat osakaalu uute liikmesriikide seas (23%), samuti mainitud kontingendi olulist kasvu (+17%).

3.2 Toetus Euroopa Liidu võtmepoliitikatele

Euroopa Liidus juba mitmeid aastaid kestnud debadid ühtse kaitse - ja julgeolekupoliitika aga ka ühtse välispoliitika osas on seni mõistetavalt rohkem huvi äratanud vanemate liikmesriikide elanike seas. Euroopa Liiduga liitumise järel on aga kahtlemata need valdkonnad tulnud päevakorda ka uute liikmesriikide kodanike seas. Vaadelgem, mil määral on muutunud eestimaalaste hoiakud Euroopa Liidus paljukõneldavate teemade suhtes.

Tugev toetus ühtsele välis ning kaitse- ja julgeolekupoliitikale

EB 62 andmetel toetab Euroopa Liidu ühtset välispoliitikat 70% Eesti alal küsitletud inimestest, 18 on selle vastu ning 11% ei tea sellel teemal seisukohta võtta. 8 protsendine toetuse kasv ühtsele välispoliitikale kevadise küsitlusega võrreldes toob toetajate protsendi üsna lähedale uute liikmesriikide keskmisele (73%) ning napilt isegi ületab vanemate liikmesriikide aga ka 25 liikmesriigi keskmise (sarnaselt 69%). Toetuse kasv ühtsele välispoliitikale on üldine trend Euroopa Liidu 25 liikmesriigis.

Vaatamata NATOga liitumisele eelmise aasta kevadel, tunnevad Eesti alal küsitletud suurt poolehoidu Euroopa Liidu ühtse kaitse – ja julgeolekupoliitika suhtes ning seegi on üldine tendents kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide lõikes. Toetusprotsendi järgi riike reastades pälviks Eesti siin kõrge kaheksanda koha 25 liikmesriigi seas. Ühtset kaitse – ja julgeolekupoliitikat toetab 84% Eesti elanikest, selle vastu on vaid 8 ning “ei tea” vastuse valinuid samuti 8 protsenti, kusjuures mõlemad viimased näitajad on kevadise Eurobaromeetriga langenud, toetajate hulk aga tõusnud. Eesti toetuse näitaja ületab nii 25 liikmesriigi kui ka vanemate liikmesriikide keskmist (vastavalt 77 ja 78%) ja on võrdne uute liikmesriikide keskmisega. Kahtlemata on selles osas avaldatud toetusprotsent antud uuringu üks kõrgemaid üldse.

Liit võiks eestimaalaste meelest veelgi laieneda

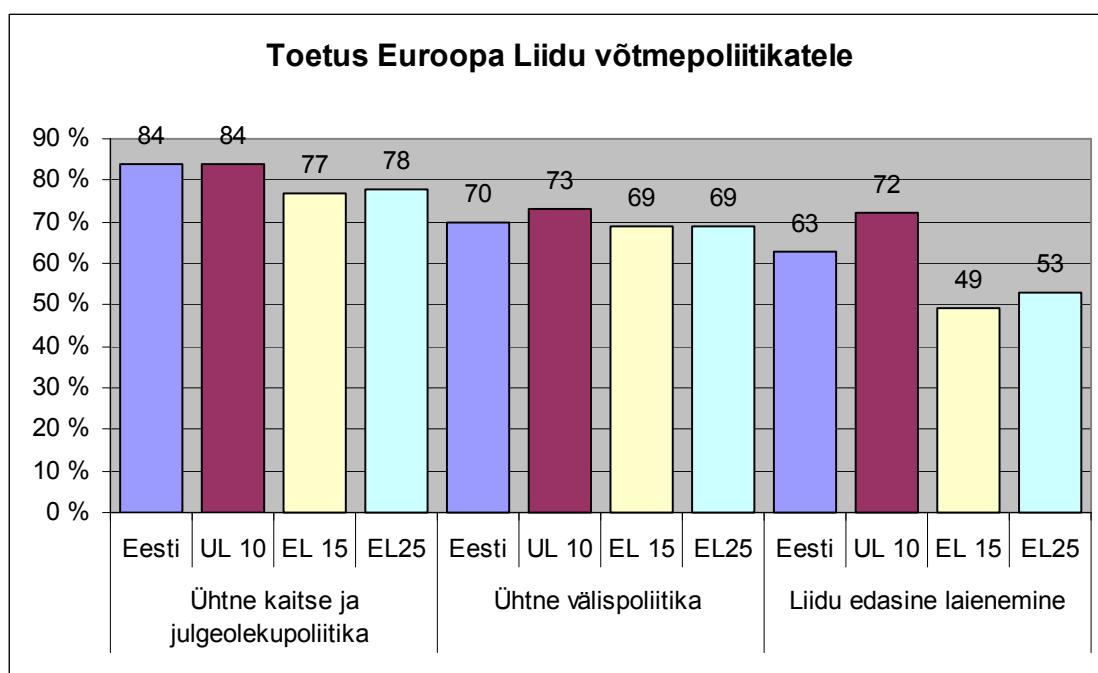
Arvamuste lahknevuse toob aga esile küsimus Euroopa Liidu edasisest laienemisest ning seda eeskätt uute ja vanemate liikmesriikide võrdluses. Kui 72% uute liikmesriikide elanikkonnast toetab Euroopa Liidu edasist laienemist, siis vanemate liikmesriikide kodanikest jagab seda seisukohta oluliselt väiksem hulk ehk 49%. Laienemise vastaste hulk on uutes liikmesriikides 14%, vanemates liikmesmaades aga 40%.

Eesti samastub siin uute liikmesriikide ülekaaluka seisukohaga (toetajaid 63%), kusjuures edasise laienemise pooldajate hulk on kasvanud 19% võrra. Olgu märgitud, et kasv on põhiliselt toimunud eelmises uuringus “ei tea” märkinute arvelt (-15%). Sarnane protsess – toetuse kasv ning “ei tea” osakaalu vähenemine 9-19 protsendipunkti vahemikus on iseloomulik paljudele uutele liikmesriikidele.

Austrias edasine laienemine “out”

Vanematest liikmesriikidest leiab Euroopa Liidu laienemine tulevikus kõige vähem toetajaid Austriast (28%, kusjuures samas riigis on suurim hulk elanikke laienemise vastu - 62%), Saksamaalt (36%) ning Luksemburgist (38%). Objektiivsuse huvides tuleb välja tuua, et vaatamata madalatele toetusprotsentidele on vanemates liikmesmaades toetuse tulevikus toimuvale laienemisele üldjoontes kasvanud, Saksamaal koguni 12%, vanemate

liikmesriikide keskmise tasandil aga koguni 16%. Selle seletuseks on ilmselt toimunud laienemine ning kartuse minetamine viimase võimalike tagajärjede suhtes. Nagu näeme, on edasise laienemise suhtes skeptilisemad nende liikmesriikide asukad, kel toimunud laienemisega geograafilis-sotsiaalses plaanis otsesem side, see põhjustab ilmselt ka Austria jätkuvalt suurt vastasseisu ühenduse laienemiseks tulevikus. Siiski on vanemates liikmesriikides tervikuna nüüdseks ilmselt juba teatud määral kogetud, et laienemisega seotud kartustel on vähe alust ning seetõttu on taas hakanud suures osas vanadest liikmesriikidest kerkima ka toetus ühenduse edasisele võimalikule laienemisele.

Euro poolehoidjate hulk on kasvanud

Toetus Euroopa Liidu ühisraha eurole on Eestis samuti läbi teinud märgatava kasvu, sisuliselt on euro pooldajate ja selle vastaste hulk ühevõrra vastavalt suurenenud ja vähenenud. Kui aasta tagasi korraldatud küsitluse läbiviimise ajal oli see praktiliselt võrdne ning isegi kergelt eurovastaste kasuks (toetajaid 46, vastaseid 47%), siis sügisene eurobaromeeter andis pooldajate protsendiks 55 ja vastaste osakaaluks 37%. Vaatamata sellele ning ajakirjanduses korduvalt rõhutatud faktile Eesti heast valmisolekust ühisraha kasutuselevõtuks on elanike toetus uute liikmesriikide seas üks kahvatumaid, edestades vaid Maltat, kus ühisraha pooldajaid on 46%.

Tervikunagi pole uute liikmesriikide elanikel veel selget ettekujutust euro võimalikest mõjudest ning seega on toetuse kasv ühisraha mõnevõrra kasinam kui muudes valdkondades. Mäekõrguselt on Euroopa Liidu uutest

liikmesriikidest euro toetajaskond suurim Sloveenias, kus 87% elanikkonna arvates on ühisraha positiivselt hinnatav.

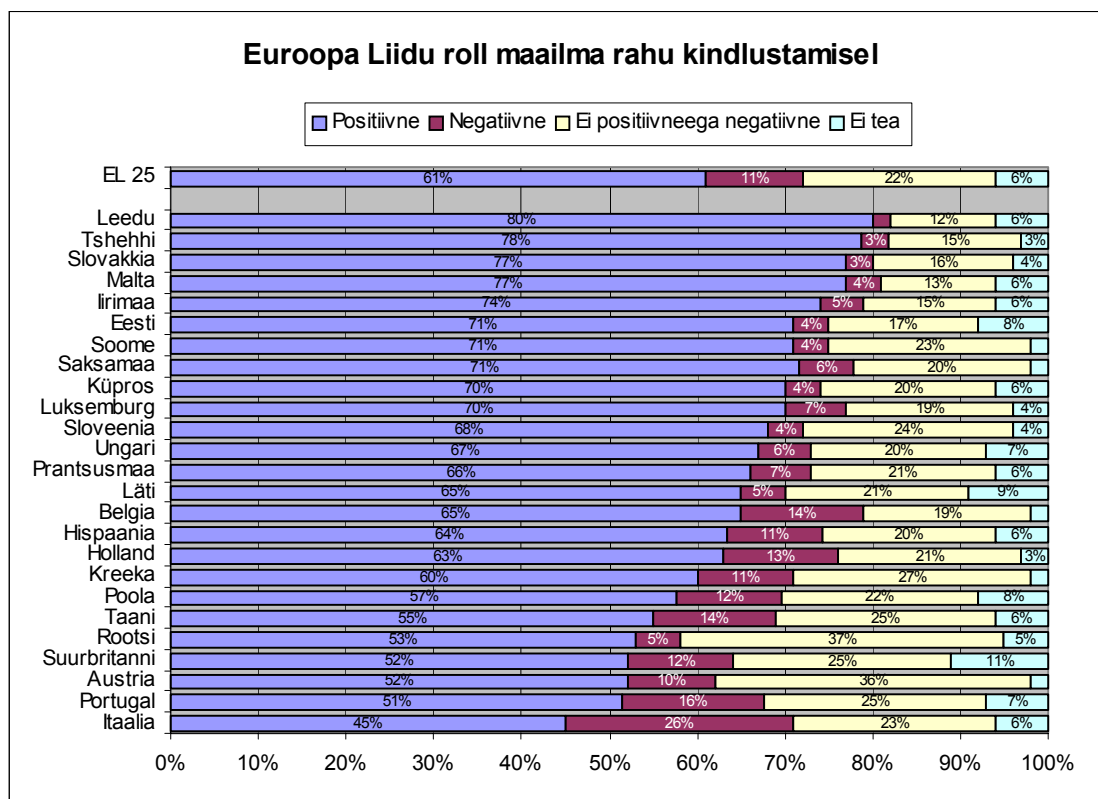
Ka vanemate liikmesriikide elanikkond ei ole ühisraha suhtes väljendamas palavat vaimustust, seda pooldab keskmiselt 59% küsitletuist. Siin tuleb aga välja tuua suur erinevus mõnede liikmesriikide vahel, näiteks Belgias ja Luksemburgis on euro pälvinud vastavalt 89 ja 85% elanikkonna teotuse, teisalt on Suurbritannias toetus eurole 31%, Rootsis 46%.

3.3 Euroopa Liidu roll maailmas

Suur toetus Euroopa Liidu ühtsele välispoliitikale, samuti kaitse – ja julgeolekupoliitikale ärgitab vaatlema, kuidas hindavad eestimaalased Euroopa Liidu rolli niisuguste globaalselt oluliste teemade käsitlemisel nagu rahu maailmas, terrorismivastane võitlus ja maailma majanduse kasv.

Euroopa Liit panustab rahusse

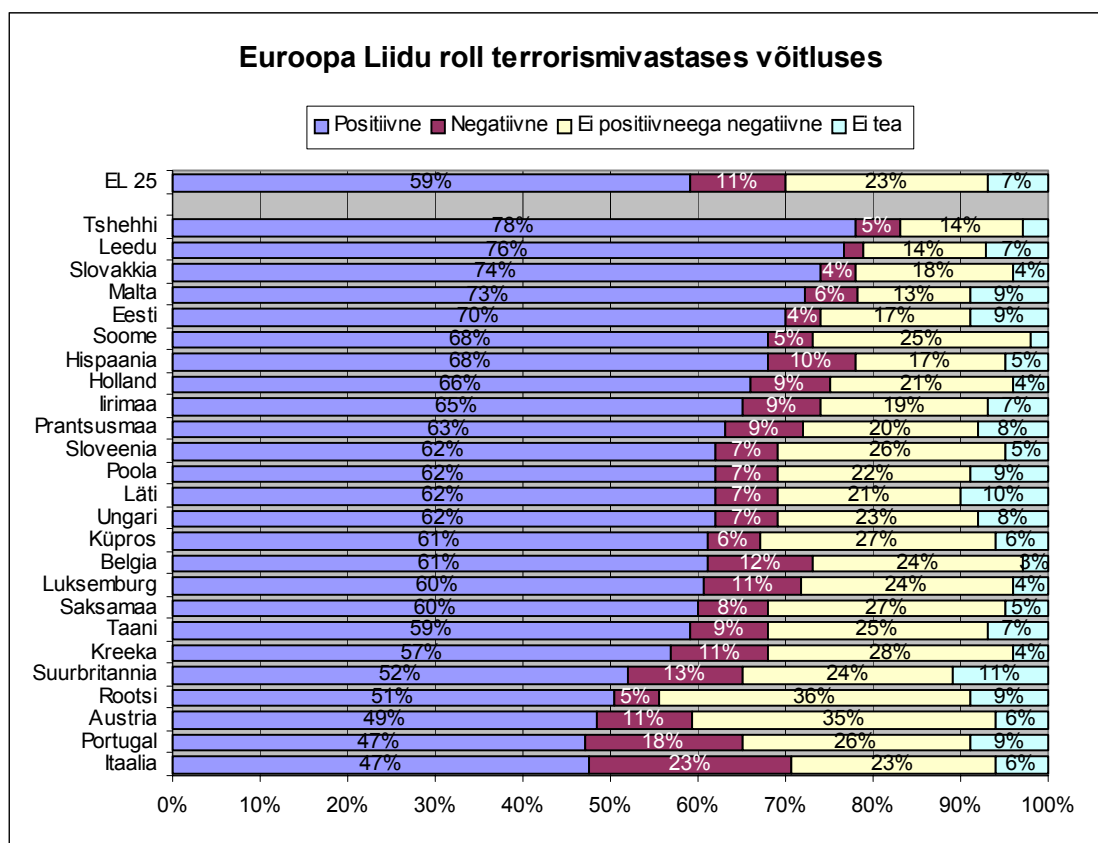
Eestis küsitletud näevad näiteks maailma rahusse panustamisel Euroopa Liidul olulisemat rolli kui 25 liikmesriigi kodanikud keskmiselt. 71% Eesti elanikest leiab selles ühendusel olevat positiivse rolli, samas kui liikmesriikide sama näitaja on 61%. Uute liikmesriikide seast usuvad Euroopa Liidu rolli rahusse panustamisel kõige enam Leedu asukad (80%), skeptilisusega paistavad silma Poola elanikud (55%).

Vanemate liikmesriikide elanikest tunnustavad Euroopa Liidu rolli rahu arendamisel kõige positiivsemalt Iirimaa (74%), Saksamaa ja Soome elanikud (võrdset 71%), negatiivsem imago on sellel tasandil aga Itaalia elanikel, kellest vaid 45% näeb ühenduse rolli positiivselt, 23% (liikmesriikide suurim osakaal) hindab Euroopa Liidu rolli maailma rahu arendamisel negatiivselt.

ELi terrorismivastane võitlus on enam hinnatud uutes liikmesriikides

Eestimaa elanikest hindab Euroopa Liidu panust terrorismivastases võitluses positiivselt 70% küsitletuist, sellest veelgi kõrgem positiivselt arvanute osakaal on Tšehhi, Leedu, Malta ja Slovakkia elanike seas ning jääb 10 uue uue liikmesriigi võrdluses 61 ja 78% vahemikku. Euroopa Liidus tervikuna leiab ühenduse rolli terrorismiga võitlemisel positiivse olevat 59%, negatiivne on see 11% arvates ning 23% arvates pole ühenduse roll ei negatiivne ega positiivne. Vanemate liikmesriikide seast on kõige suuremal määral ühenduse positiivset kaalu tunnustamas Hispaania ja Holland (vastavalt 68 ja 66%), kõige vähem on selliseid elanikke Austrias ja Portugalis (49 ja 47%).

ELi osa majanduskasvule maailmas hindavad Eesti elanikud samuti kõrgelt, positiivset panust näeb ühendusel 72% eestimaalastest. Seda numbrit ületab vaid Leedu positiivselt arvajate osakaal 74%, Iirimaa elanikest tunnustab Euroopa Liidu rolli terrorismivastases võitluses sama protsent mis eestimaalaste puhul. Majanduskasvu panustamise hindamisel lööb kõige eredamalt välja eestlaste ning valdavalt teiste uute liikmesriikide hoiaku erinevuse vanemate liikmesriikidega võrreldes. Viimastest arvab pelgalt 40% Euroopa Liidu rolli olevat positiivse, negatiivselt hindab seda 16% ning 30% arvates pole ühenduse tegevus selles osas ei negatiivne ega positiivne. Riigiti on kõige väiksem osakaal Euroopa Liidu panuse tunnustajaid Rootsis, Itaalias ja Saksamaal (41%)

Ameerikavastatus domineerib

Olles vaadelnud Eesti ja Euroopa kodanike hinnangut Euroopa Liidu panusesse globaalsete probleemide lahendamisel, võrreldes seda lõpetuseks veel eurooplaste arvamusega Ameerika Ühendriikide rollist rahu tagamisse ja terrorismivastasesse võitlusesse.

Küsitlustulemused näitavad, et Eesti elanike hinnang USA rollile maailma rahu kontekstis on pisut positiivsem kui Euroopa Liidu elanike keskmine, 27% eestimaalastest leiab Ühendriikide panuse olevat positiivse, 47% hindab seda aga negatiivselt. Samal ajal on 25 liikmesriigi elanike seas vaid 22% neid, kes USA rolli on positiivseks märkinud, negatiivseks aga hindab selle 58% liikmesriikide elanikest. Euroopa Liidus on vaid üks riik, milles suurem osa elanikke hindab USA panust maailma rahu tasandil positiivselt. Nimelt Leedus on Ühendriikide rahualasesse tegevusse positiivselt suhtujate arv 43%, negatiivselt hindab seda 25% elanikkonnast. Skaala teises osas asuvad samal tasemel Kreeka ja Küpros, kus USA tegevust rahu nimel näeb heas valguses ei rohkem ega vähem kui 5% elanikkonnas. Negatiivselt hindab Ameerika tegevust Kreekas 88 ja Küprosel 85% elanikkonnast.

Ühendriikide roll terrorismivastases võitluses on eurooplaste meelest aga positiivsem, ehkki 25 liikmesriigi kokkuvõttes omandab seegi rohkem negatiivse kui positiivse hinnangu. Eesti elanike puhul on protsendid aga märgatavalt positiivsemad kui need olid Ühendriikide rolli hindamisel maailma rahu osas. 47% Eesti alal küsitletuist leiab, et USA roll on positiivne, 28% arvates on see negatiivne. 25 liikmesriigi elanikest leiab Ühendriikide tegevuse terrorismiga võitlemisel positiivse olevat aga 39%, negatiivne on see 42% hinnangul.

Kõige kõrgemalt hindavad Ühendriikide tegevust Tšehhi elanikud, kellest 67% leiab USA terrorismivastase võitluse olevat positiivse, Suurbritannias on sarnaselt mõtlejate osakaal 55% ning Hollandis 51%.

Kõige negatiivsem imago Ühendriikide rollist terrorismivastases võitluses on taas Küpros ja Kreeka, kus vaid 10% elanikes näevad Ameerikaste panust võitlusesse terrorismiga positiivselt, negatiivselt hindab seda Kreekas 80% ja Küprosel 76% küsitletuist.

Kokkuvõte

Eurobaromeetri mullu sügisel läbi viidud uuring tõestas ilmekalt, et Euroopa Liidu liitumine on omaks võetud nii uutes kui ka vanemates liikmesriikides. Iseäranis torkab see silma eestimaalaste seas, kus positiivne suhtumine eluolusse, tulevikku aga ka Euroopa Liitu on oluliselt kasvanud. Selle tendentsi peamisi põhjusi oleme juba raporti varasemas osas maininud – liitumiseelsete hirmude taandumine, suurema liikumisvabaduse tunnetamine, eneseteostuse võimaluste avardumine jne.

Ometi ei anna suurenenud sümpaatia ühenduse suunas veel põhjust järeldada nagu oleks eestimaalased Euroopa Liidu kui niisuguse heakskiitvalt ja lõplikult omaks võtnud. Nagu varasemast näeme on endiselt suur hulk neid, kellele Liit ja sinna kuulumine suuremat korda ei lähe ning kes ka ühenduse tulevikust suuremat ei hooli.

Vähendamata fakti, et Eesti elanike suhtumine nii ellu tervikuna kui ka Euroopa Liitu on oluliselt optimistlikum, saab antud uuringus ilmnenud trende kindlasti põhjendada ka eelmistes uuringutes esinenud madalate toetusportsentidega, mis mingi määral eeldasid tõusu.

Euroopa Liitu kuulumisega kaasneb mistahes riigis informatsiooni kasv ühendusest, selle institutsioonidest ja poliitikatest, mis kokkuvõttes peaks suurendama kodanike teadlikkust. Seega on alust eeldada, et juba järgmine Eurobaromeetri uuring näitab enamal määral seda, kuivõrd on positiivses suunas arenendud suhtumine Euroopa Liitu kinnistunud.

STANDARD EUROBAROMETER 62 TECHNICAL SPECIFICATIONS (Valimi spetsifikatsioon)

Between 2nd October and 8th November 2004, the TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 62 of the standard Eurobarometer, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General Press and Communication, Opinion Polls.

The Standard EUROBAROMETER 62 is the first Eurobarometer conducted after the enlargement to 10 new member States which occurred on the 1st of May 2004. The survey covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The Standard Eurobarometer 62 has also been conducted in the 3 candidate countries (Bulgaria, Romania and Turkey) as well as in Croatia and Northern part of Cyprus. In these countries, the survey covers the population, aged 15 years and over, of citizens of the respective nationalities and the population of citizens of all the EU Member States that are residents in those countries and have a sufficient command of one of the respective national language(s) to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all Member States is a multi-stage, random (probability) one. In each EU country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS 2 (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective EU-nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses were selected as every Nth address by standard random route procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the *closest birthday rule*). All interviews have been conducted face-to-face in people's home and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

<u>COUNTRIES</u>	<u>INSTITUTES</u>	<u>N°</u> <u>INTERVIEWS</u>	<u>FIELDWORK DATES</u>	<u>POPULATION 15+</u>
Austria	Österreichisches Gallup-Institute	1007	11-10/ 07-11/2004	6,679,444
Belgium	TNS Dimarso	974	08-10/08-11/2004	8,598,982
Denmark	TNS Gallup DK	1028	06-10/08-11/2004	4,380,062
France	TNS Sofres	1020	14-10/30-10/2004	44,010,619
Finland	TNS Gallup OY	1005	10-10/04-11/2004	4,279,286
Germany (East)	TNS Infratest	508	11-10/27-10/2004	12,802,222
Germany (West)	TNS Infratest	1037	08-10/27-10/2004	51,372,073
Greece	TNS ICAP	1000	11-10/31-10/2004	8,674,230
Great Britain	TNS UK	1310	05-10/08-11/2004	46,371,359
Ireland	TNS MRBI	1000	08-10/08-11/2004	3,089,775
Italy	TNS Abacus	1020	11-10/01-11/2004	49,208,000
Luxembourg	TNS ILReS	502	05-10/26-10/2004	367,199
The Netherlands	TNS NIPO	1009	07-10/04-11/2004	13,242,328
Portugal	TNS EUROTESTE	1000	02-10/01-11/2004	8,080,915
Spain	TNS Demoscopia	1023	06-10/27-10/2004	35,882,820
Sweden	TNS GALLUP	1000	02-10/01-11/2004	7,376,680
Cyprus (South)	Synovate	500	10-10/31-10/2004	552,213
Czech Republic	TNS Aisa	1075	15-10/30-10/2004	8,571,710
Estonia	Emor	1000	08-10/28-10/2004	887,094

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

Hungary	TNS Hungary	1014	10-10/28-10/2004	8503379
Latvia	TNS Baltic Data House	1005	12-10/03-11/2004	1,394,351
Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1002	10-10/30-10/2004	2,803,661
Malte	MISCO	500	03-10/22-10/2004	322,917
Poland	TNS OBOP	1000	16-10/03-11/2004	31,610,437
Slovakia	TNS AISA SK	1252	02-10/30-10/2004	4,316,438
Slovenia	RM PLUS	1000	19-10/05-11/2004	1,663,869
Bulgaria	TNS BBSS	1004	12-10/24-10/2004	6,695,512
Romania	TNS CSOP	1012	14-10/27-10/2004	18,145036
Turkey	TNS PIAR	1027	09-10/26-10/2004	47,583,830
Croatia	PULS	1000	14-10/03-11/2004	3,682,826
Cyprus (North)	KADEM	500	15-10/28-10/2004	157,101

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics. For all EU member-countries a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. As such in all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Küsimustik

A Meie uuringu number

E	B	0	1	0	4

B Riigi kood

3	4
---	---

C Teie uuringu number

6	2	0
---	---	---

D Intervjuu number

--	--	--	--	--	--

E Poolita valim

A	1
B	2

Q1 Teie kodakondsus? Palun öelge, millise riigi/riikide kohta see käib?

(MITU VASTUST VÕIMALIK)

Belgia	1,
Taani	2,
Saksamaa	3,
Kreeka	4,
Hispaania	5,
Prantsusmaa	6,
Iirimaa	7,
Itaalia	8,
Luksemburg	9,
Holland	10,
Portugal	11,
Ühendatud Kuningriik	12,
Austria	13,
Rootsi	14,
Soome	15,
Lõuna-Küpros	16,
Tšehhi Vabariik	17,
Eesti	18,
Ungari	19,
Läti	20,
Leedu	21,
Malta	22,
Poola	23,
Slovakkia	24,
Sloveenia	25,
	26,
	27,
	28,
	29,
	30,
Muu riik	31,
EI TEA	32,

EB61 Q1 TREND MODIFIED

KUI 'MUU RIIK' VÕI 'EI TEA' LÕPETA INTERVJUU

Q2 Kui Te saate kokku oma sõpradega, siis kas Te arutate poliitikaküsimusi ... ?

sageli	1
vahetevahel	2
mitte kunagi	3
EI TEA/KEELDUS (MITTE ETTE LUGEDA)...	4

EB61 Q2 TREND

Q3 Kui Te omate kindlat seisukohta mõnes küsimuses, siis kas Te püüate veenda oma sõpru, sugulasi või kaastöötajaid enda seisukohti toetama? Kas seda juhtub ... ?

LUGEGE ETTE

sageli	1
aeg-ajalt	2
harva	3
mitte kunagi	4
EI TEA/KEELDUS (MITTE ETTE LUGEDA)	5

EB61 Q3 TREND

Q4 Üldiselt võttes, kui võrd rahul Te oma eluga tervikuna olete? Kas Te olete ... ?

LUGEGE ETTE

väga rahul	1
küllaltki rahul	2
mitte eriti rahul	3
üldse mitte rahul	4
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	5

EB60.1 Q4 TREND

Q5 Millised on Teie lootused seoses eeloleva 12 kuuga? Kas järgneva 12 kuu jooksul läheb olukord paremaks, halvemaks või jääb samaks, mis puudutab ... ?

	LUGEGE ETTE.	Paremaks	Halvemaks	Jääb samaks	EI TEA
1	Teie elu tervikuna	1	2	3	4
2	Eesti majanduslik olukord	1	2	3	4
3	Teie leibkonna majanduslik olukord	1	2	3	4
4	Tööhõive olukord Eestis	1	2	3	4
5	Teie enda tööalane olukord	1	2	3	4

EB61 Q4 TREND

Q6 Kui Te võrldate oma praegust olukorda sellega, mis oli 5 aastat tagasi, siis kas see on muutunud paremaks, on jäänud samaks või on muutunud halvemaks?

paremaks	1
on jäänud samaks	2
halvemaks	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	4

EB61 Q5 TREND

Q7 Mis Te arvate, kas Teie isiklik olukord järgneva 5 aasta jooksul muutub paremaks, jääb samaks või muutub halvemaks?

paremaks.....	1
jääb samaks.....	2
halvemaks.....	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	4

EB61 Q6 TREND

Q8a Kas Te olete kunagi seda sümbolit näinud?

(NÄITA EUROOPA LIPPU)

jah.....	1
ei.....	2
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	3

EB58.1 Q7a TREND

KUI JAH EHK Q.8.a=1

Q8b Kas Te oskate öelda, mida see tähendab?

(ÄRA LOE ETTE – SPONTAANNE EELKODEERITUD VASTUS)

jah, Euroopat, Euroopa Liitu, Euroopa Ühendust, ühisturgu, Euroopa Nõukogu, jne	1
jah, midagi muud	2
Ei.....	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	4

EB58.1 Q7b TREND KÜSIDA KÕIGILT

Q9 See, mida ma Teile näitasin, on Euroopa lipp. Järgnevalt loen ma Teile sellega seoses ette rea väiteid. Palun avaldage nende kohta oma arvamust. Öelge iga väite kohta, kas Te kaldute sellega nõustuma või kaldute mitte nõustuma.

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

	LUGEGE ETTE	Kaldun nõustuma	Kaldun mitte nõustuma	EI TEA
--	-------------	-----------------	-----------------------	--------

1	See lipp on Euroopa jaoks hea sümbol	1	2	3
2	See lipp seisab millegi hea eest	1	2	3
3	Tunnen selle lipuga ühtekuuluvust	1	2	3
4	See lipp peaks olema väljas kõigil Eesti avalikel hoonetel meie rahvuslipu kõrval	1	2	3

EB58.1 Q8 TREND

Q10 Järgnevalt sooviksin esitada küsimuse, kuid võrd Te usaldate erinevaid institutsioone. Palun öelge iga järgneva institutsiooni kohta, kas Te pigem usaldate seda või pigem ei usalda

	LUGEGE ETTE.	Pigem usaldan	Pigem ei usalda	EI TEA
--	--------------	---------------	-----------------	--------

1	Trükiajakirjandus	1	2	3
2	Raadio	1	2	3
3	Television	1	2	3
4	Õiguskord/ Eesti õigussüsteem	1	2	3
5	Politsei	1	2	3
6	Kaitseväge	1	2	3
7	Usuorganisatsioonid	1	2	3
8	Ametiühingud	1	2	3
9	Erakonnad	1	2	3
10	Suurfirmad	1	2	3
11	Eesti Valitsus	1	2	3
12	Eesti Riigikogu	1	2	3
13	Euroopa Liit	1	2	3
14	ÜRO	1	2	3
15	Vabatahtlike organisatsioonid ja heategevusorganisatsioonid	1	2	3

EB61 Q7 TREND

Jätkame mõningate küsimustega Euroopa Liidu kohta

Q11a Kui rääkida üldiselt, siis kas Eesti kuulumine Euroopa Liitu on ...?

(LUGEGE ETTE)

hea asi.....	1
halb asi.....	2
ei hea ega halb	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	4

EB61 Q8 TREND

Q12a Kõike arvesse võttes, kas Teie arvates on Eesti Euroopa Liidu liikmeks olekust kasu saanud või mitte?

on kasu saanud.....	1
ei ole kasu saanud.....	2
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	3

EB61 Q9 TREND

Q11b

	1
	2
	3
	4

Q12b

	1
	2
	3

Q13 Üldiselt, kas Teil on Euroopa Liidust väga positiivne, küllaltki positiivne, neutraalne, küllaltki negatiivne või väga negatiivne mulje?

väga positiivne	küllaltki positiivne	neutraalne	küllaltki negatiivne	väga negatiivne..... .....
1	2	3	4	5

EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)..... 6

EB61 Q10 TREND

Q14 Kas Te ise olete Euroopa poliitiliseks ühenduseks kujunemise poolt või vastu?

poolt	1
vastu	2
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	3

EB60.1 Q13 TREND

Q15 Kui Teile homme öeldaks, et Euroopa Liit on ära lagunenu, siis kas Teil oleks sellest väga kahju, Teil oleks ükskõik või Te tunneksite suurt kergendust?

oleks väga kahju.....	1
ükskõik.....	2
tunneksite suurt kergendust.....	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	4

EB60.1 Q14 TREND

Q16 Mida tähendab Euroopa Liit isiklikult Teie jaoks?

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. VÕIB OLLA MITU VASTUST. ROTEERIDA KATEGOORIAD ÜHEL KORRAL ÜLEVALT ALLA, TEISEL KORRAL ALT ÜLES.

Rahu	1,
Majanduslik õitseng	2,
Demokraatia	3,
Sotsiaalkaitse	4,
Vabadus reisida, õppida ja töötada kõikjal Euroopa Liidus	5,
Kultuuriline mitmekesisus	6,
Rohkem sõnaõigust maailmas	7,
Euro	8,
Tööpuudus	9,
Bürokraatia	10,
Raha raiskamine	11,
Meie kultuurilise eripära kadumine	12,
Rohkem kuritegevust	13,
Välispiiride ebapiisav kontroll	14,

MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	15,
EI TEA	16,

EB61 Q11 TREND

Q17 Milliseid tundeid Euroopa Liit Teis isiklikult tekitab?

ÜLATAGE KAART. LUGEGE ETTE. VÕIB OLLA MITU VASTUST

Vaimustus	1,
Lootus	2,
Usaldus	3,
Ükskõiksus	4,
Ärevus	5,
Umbusaldus	6,
Tõrjutus	7,
EI TEA	8,

EB60.1 Q11 TREND

Q18a Palun öelge iga järgneva väite kohta, kas Te kaldute sellega nõustuma või kaldute mitte nõustuma?
LUGEGE ETTE

	LUGEGE ETTE	Kaldub nõustuma	Kaldub mitte nõustuma	EI TEA
1	Ma tunnen ennast turvalisemalt, kuna Eesti on Euroopa Liidu liige	1	2	3
2	Ma tunnen, et me oleme majanduslikult stabiilsemad, kuna Eesti on Euroopa Liidu liige	1	2	3
3	Ma tunnen, et me oleme poliitiliselt stabiilsemad, kuna Eesti on Euroopa Liidu liige	1	2	3
4	Minu arvamust võetakse Euroopa Liidus kuulda	1	2	3
5	Ma saan aru, kuidas Euroopa Liit toimib	1	2	3
6	Eesti arvamust võetakse Euroopa Liidus kuulda	1	2	3
7	Tulevikus omab Eesti Euroopa Liidus rohkem mõju	1	2	3

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

8	Põhiline võim Euroopa Liidus kuulub kõige suurematele riikidele	1	2	3
9		1	2	3

EB61 Q12 TREND MODIFIED

Q18b

--	--	--	--	--

1		1	2	3
2		1	2	3
3		1	2	3
4		1	2	3
5		1	2	3
6		1	2	3
7		1	2	3
8		1	2	3

Q19a Milline on Teie arvates praegune Euroopa ehitamise kiirus? Palun vaadake sellel kaardil olevat skaalat, kus number "1" tähendab paigalseisu ning number "7" tähendab tormamist nii kiiresti kui võimalik. Valige palun kaardilt number, mis kirjeldab kõige paremini Teie arvamust praeguse Euroopa ehitamise kiiruse kohta

Q19b Aga milline number kaardilt vastab kõige paremini sellele, millist kiirust Teie sooviksite?

ULATAGE KAART SKAALAGA.

LUGEGE ETTE

Q19a

Q19b

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

Paigalseis	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
Tormamine nii kiiresti kui võimalik	7	7
EI TEA	8	8

EB61 Q13a Q13b TREND

Q20a Kas Teie arvates hakkab Euroopa Liit viie aasta pärast Teie igapäevases elus mängima tähtsamat rolli, vähem tähtsat rolli või jääb Euroopa Liidu roll samaks

Q20b Ning kas Te sooviksite, et viie aasta pärast hakkaks Euroopa Liit Teie igapäevases elus mängima tähtsamat rolli, vähem tähtsat rolli või võiks Euroopa Liidu roll samaks jääda?

LOE ETTE	Q20a	Q20b
	Hinnang	Soovid
tähtsamat rolli.....	1	1
vähem tähtsat rolli.....	2	2
roll jääb samaks.....	3	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....4	4	4

EB61 Q14a Q14b TREND

Q21 Mõnedel inimestel võivad olla hirmud seoses Euroopa ehitamise ja Euroopa Liiduga. Järgnevalt loen Teile ette mõned nähtused, mida osad inimesed ütlevad kartvat. Õelge palun iga nähtuse kohta, kas Teie isiklikult praegu kardate seda või mitte?

	LUGEGE ETTE.	Kardab	Ei karda	EI TEA
1	Väiksemad liikmesriigid kaotavad oma võimu	1	2	3
2	Narkootikumidega kaubitsemise ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse kasv	1	2	3
3	Meie keelt kasutatakse üha vähem ja vähem	1	2	3

4	Eesti maksab Euroopa Liitu üha rohkem ja rohkem	1	2	3
5	Sotsiaalsete hüvede kadumine	1	2	3
6	Rahvusliku identiteedi ja kultuuri kadumine	1	2	3
7	Majanduskriis	1	2	3
8	Töökohtade siirdumine riikidesse, kus on madalamad tootmiskulud	1	2	3
9	Rohkem raskusi Eesti põllumeeste jaoks	1	2	3
10	Eesti krooni kadumine	1	2	3

EB61 Q15 TREND SLIGHTLY MODIFIED

Q22 Kui palju Te enda hinnangul teate Euroopa Liidust, tema poliitikast ning institutsioonidest? Vastamisel kasutage palun skaalat, kus 1 tähendab, et “ei tea midagi” ning 10 tähendab, et “teate palju”

ULATAGE KAART SKAALAGA

Ei tea midagi										Tean palju			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				

EI TEA

11

EB61 Q16 TREND

Q23 Kui Te otsite informatsiooni Euroopa Liidu, tema poliitika ja tema institutsioonide kohta, siis milliseid järgnevaid allikaid Te kasutate? Milliseid veel?

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. VÕIB OLLA MITU VASTUST.

Kohtumised, koosolekud	1,
Vestlused sugulaste, sõprade, töökaaslastega	2,
Päevalehed	3,
Muud ajalehed, ajakirjad	4,
Televisioon	5,
Raadio	6,
Internet	7,
Raamatud, brošüürid, infolehed	8,
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	9,
EI OTSI MITTE KUNAGI SELLIST INFORMATSIOONI, EI OLE HUVITATUD (MITTE ETTE LUGEDA)	10,
EI TEA	11,

EB61 Q18 TREND MODIFIED

Q24 Kui rääkida üldiselt, siis kuidas Te eelistaksite saada informatsiooni Euroopa Liidu kohta? Kuidas veel?

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. VÕIB OLLA MITU VASTUST

Väike infoleht, mis annaks lihtsalt ülevaate	1,
Põhjalikum brošüür	2,
Raamat, mis annaks täieliku kirjelduse	3,
DVD/ Videokassett	4,
Internet	5,
CD-ROM	6,
Arvutiterminal, mis võimaldaks ligipääsu andmebaasidele	7,
Televisioon	8,
Raadio	9,
Päevalehed	10,
Muud ajalehed, ajakirjad	11,
Plakatitelt, seinalehtedelt	12,
EI SOOVI INFOT EUROOPA LIIDU KOHTA (MITTE ETTE LUGEDA)	13,
MITTE ÜKSKI NENDEST (MITTE ETTE LUGEDA)	14,
EI TEA	15,

EB60.1 Q17 TREND MODIFIED

Q25 Üldiselt võttes, kas Teie arvates räägib Eesti ajakirjandus – televisioon, raadio, trükiajakirjandus ja internet, Euroopa Liidust liiga palju, umbes parajal määral või liiga vähe?

liiga palju	1
umbes parajal määral	2
liiga vähe.....	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	4

EB61 Q19 TREND

Q26 Aga kas Teie arvates kujutab Eesti ajakirjandus Euroopa Liitu liiga positiivselt, objektiivselt või liiga negatiivselt?

liiga positiivselt.....	1
objektiivselt.....	2
liiga negatiivselt.....	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	4

EB61 Q20 TREND

Q27 Kas Te olete kuulnud ... ?

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

	LUGEGE ETTE.	Jah	Ei	EI TEA
1	Euroopa Parlamendist	1	2	3
2	Euroopa Komisjon	1	2	3
3	Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu	1	2	3
4	Euroopa Ühenduste Kohus	1	2	3
5	Euroopa ombudsman	1	2	3
6	Euroopa Keskpank	1	2	3
7	Euroopa Kontrollikoda	1	2	3
8	Euroopa Liidu Regioonide Komitee	1	2	3
9	Euroopa Liidu Majandus- ja Sotsiaalkomitee	1	2	3

EB61 Q21 TREND

Q28 Õelge palun iga institutsiooni kohta, kas Teie arvates mängib see Euroopa Liidus olulist rolli või mitte?

	LUGEGE ETTE.	Mängib olulist rolli	Ei mängi olulist rolli	EI TEA
1	Euroopa Parlament	1	2	3
2	Euroopa Komisjon	1	2	3
3	Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu	1	2	3
4	Euroopa Ühenduste Kohus	1	2	3
5	Euroopa ombudsman	1	2	3
6	Euroopa Keskpank	1	2	3
7	Euroopa Kontrollikoda	1	2	3
8	Euroopa Liidu Regioonide Komitee	1	2	3
9	Euroopa Liidu Majandus- ja Sotsiaalkomitee	1	2	3

EB61 Q22 TREND

Q29 Ja õelge palun igaühe kohta, kas Te pigem usaldate seda või pigem ei usalda?

	LUGEGE ETTE	Pigem usaldan	Pigem ei usalda	EI TEA
1	Euroopa Parlament	1	2	3
2	Euroopa Komisjon	1	2	3
3	Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu	1	2	3

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

4	Euroopa Ühenduste Kohus	1	2	3
5	Euroopa ombudsman	1	2	3
6	Euroopa Keskpank	1	2	3
7	Euroopa Kontrollikoda	1	2	3
8	Euroopa Liidu Regioonide Komitee	1	2	3
9	Euroopa Liidu Majandus- ja Sotsiaalkomitee	1	2	3

EB61 Q23 TREND

Q30 Palun öelge iga järgmise Euroopa Liitu puudutava väite kohta, kas Teie arvates on see tõene või väär?

	LUGEGE ETTE	Tõene	Väär	EI TEA
1	Euroopa Liit koosneb praegu 12-st liikmesriigist	1	2	3
2	Euroopa Liidu kodanikud valivad Euroopa Parlamendi liikmed otseste valimiste teel	1	2	3
3	Euroopa Liidu Presidendi valivad Euroopa Liidu kodanikud otsestel valimistel	1	2	3
4	Euroopa Liidul on oma hümn	1	2	3
5	Igal aastal tähistatakse kõikides Euroopa Liidu riikides Euroopa Päeva	1	2	3
6	Euroopa Parlamendi viimased valimised leidsid aset juunis 2002	1	2	3

EB61 Q24 TREND MODIFIED

Q31

	1
	2
	3

Q32

	1
	2
	3
	4
	5

Q33 Millised on Teie arvates kaks kõige olulisemat küsimust, millega Eesti hetkel silmitsi seisab?

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. MÄRKIGE KUNI 2 VASTUST.

Kuritegevus	1,
Ühistransport	2,
Majanduslik olukord	3,
Hinnatõus/ inflatsioon	4,
Maksud	5,
Tööpuudus	6,
Terrorism	7,
Kaitse- ja välispoliitika	8,
Elamumajandus	9,
Sisseränne	10,
Tervishoiusüsteem	11,
Haridussüsteem	12,
Pensionid	13,
Keskkonnakaitse	14,
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	15,
EI TEA	16,

EB61 Q27 TREND

Q34 Ja palun öelge iga küsimuse kohta Eestis, kas Teie arvates mängib Euroopa Liit selles positiivset rolli, negatiivset rolli või ei positiivset ega negatiivset rolli?

	LUGEGE ETTE	Positiivset rolli	Negatiivset rolli	Ei positiivset ega negatiivset rolli	EI TEA
--	-------------	-------------------	-------------------	--------------------------------------	--------

1	Võitlus kuritegevusega	1	2	3	4
2	Ühistransport	1	2	3	4

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

3	Majanduslik olukord	1	2	3	4
4	Hinnatõus/ inflatsioon	1	2	3	4
5	Maksud	1	2	3	4
6	Võitlus tööpuudusega	1	2	3	4
7	Võitlus terrorismiga	1	2	3	4
8	Kaitsepoliitika	1	2	3	4
9	Välispoliitika	1	2	3	4
10	Elamumajandus	1	2	3	4
11	Sisseränne	1	2	3	4
12	Tervishoiusüsteem	1	2	3	4
13	Haridussüsteem	1	2	3	4
14	Pensionid	1	2	3	4
15	Keskkonnakaitse	1	2	3	4

EB61 Q28 TREND

Q35a Õelge palun iga järgneva valdkonna kohta, kas Teie arvates peaks seal otsuseid tegema ainult Eesti Valitsus või tuleks otsuseid teha Euroopa Liidus ühiselt?

LUGEGE ETTE - ROTEERIDA	Ainult Eesti Valitsus	Ühiselt Euroopa Liidus	Ei tea
-------------------------	-----------------------	------------------------	--------

1	Kaitsepoliitika	1	2	3
2	Keskkonnakaitse	1	2	3
3	Raha	1	2	3
4	Humanitaarabi	1	2	3
5	Tervishoid ja sotsiaalne heaolu	1	2	3
6	Ringhäälingu ja ajakirjanduse põhireeglid	1	2	3
7	Võitlus vaesuse/sotsiaalse tõrjutuse vastu	1	2	3
8	Võitlus tööpuuduse vastu	1	2	3
9	Põllumajandus- ja kalanduspoliitika	1	2	3
10	Majandusraskusi kogevate piirkondade toetamine	1	2	3
11	Haridus	1	2	3
12	Teaduslikud- ja tehnoloogilised uuringud	1	2	3
13	Informatsioon Euroopa Liidu, tema poliitika ja institutsioonide kohta	1	2	3
14	Välispoliitika Euroopa Liitu mittekuuluvate riikidega	1	2	3
15	Kultuuripoliitika	1	2	3

EB60.1 Q28a TREND

Q35b Aga järgnevat es valdkondades?

	LUGEGETE ETTE - ROTEERIDA	Ainult Eesti Valitsus	Ühiselt Euroopa Liiduga	Ei tea
--	---------------------------	-----------------------	-------------------------	--------

1	Sisserändepoliitika	1	2	3
2	Reeglid poliitilise varjupaiga taotlemise kohta	1	2	3
3	Võitlus organiseeritud kuritegevuse vastu	1	2	3
4	Politsei	1	2	3
5	Õigus	1	2	3
6	Põgenike vastuvõtmine	1	2	3
7	Noorte kuritegevuse ennetamine	1	2	3
8	Linnakuritegevuse ennetamine	1	2	3
9	Võitlus narkootikumide vastu	1	2	3
10	Võitlus inimkaubanduse ja inimeste ekspluateerimise vastu	1	2	3
11	Võitlus rahvusvahelise terrorismi vastu	1	2	3
12	Probleemide lahendamine, mis on tingitud elanikkonna vananemisest	1	2	3

EB60.1 Q28b TREND

Q35c

|--|--|--|--|--|

1		1	2	3
2		1	2	3
3		1	2	3
4		1	2	3
5		1	2	3

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

6		1	2	3
7		1	2	3
8		1	2	3
9		1	2	3
10		1	2	3
11		1	2	3
12		1	2	3
13		1	2	3
14		1	2	3
15		1	2	3

Q35d

--	--	--	--	--

1		1	2	3
2		1	2	3
3		1	2	3
4		1	2	3
5		1	2	3
6		1	2	3
7		1	2	3
8		1	2	3
9		1	2	3
10		1	2	3
11		1	2	3
12		1	2	3

KÜSI KÕIGILT

Q36 Mida Te arvate järgnevatest väidetest? Palun öelge, kas Te olete järgneva poolt või olete selle vastu?

	LUGEGE ETTE - ROTEERIDA	Poolt	Vastu	EI TEA
1	Euroopa Rahaliit, kus on üks ühine raha – Euro	1	2	3
2	Euroopa Liidu liikmesriikidel on teiste riikide suhtes üks ühine välispoliitika	1	2	3
3	Euroopa Liidu liikmesriikidel on ühine kaitse- ja julgeolekupoliitika	1	2	3
4	Euroopa Liidu edasine laienemine, et võtta järgnevatel aastatel teisi riike juurde	1	2	3
5	Euroopa Liidu põhiseadus	1	2	3
6	See, et Euroopa Komisjon koosneb kõikidest liikmesriikidest pärit volinikest	1	2	3
7	Euroopa ehitamise kiirus on ühes riikide grupis suurem kui teistes riikides	1	2	3
8	Koolilastele õpetatakse seda, kuidas töötavad Euroopa Liidu institutsioonid	1	2	3

EB61 Q29 TREND MODIFIED

Q37 Ma loen teile ette rea tegevusi ja Teie öelge mulle, millised on Teie jaoks need kolm tegevust, mida Euroopa Liit peaks esmajärjekorras tegema?

(NÄITA KAARTI - LUGEGE ETTE – MAX 3 VASTUST)

Uute liikmesriikide tervitamine	1,
Muutuda lähemaks Euroopa Liidu kodanikele, informeerides neid rohkem Euroopa Liidust, selle poliitikast ja institutsioonidest	
Edukalt sisse viia ühine Euroopa raha, euro	2,
Võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega	3,
Kaitsta keskkonda	4,
Tagada toidukaupade kvaliteet	5,
Kaitsta tarbijaid ja tagada muude kaupade kvaliteet	6,
Võidelda tööpuudusega	7,
Reformida Euroopa Liidu institutsioone ja nende töötamise viisi	8,
Võidelda organiseeritud kuritegevusega ja narkootikumidega kaubitsemisega	9,
Kindlustada Euroopa Liidu poliitilist ja diplomaatilist tähtsust kogu maailmas	10,
	11,

Kindlustada rahu ja julgeolek Euroopas	12,
Kindlustada üksikisiku õigused ning demokraatia printsiipide austamine Euroopas	13,
Võidelda terrorismi vastu	14,
Võidelda ebaseadusliku sisserände vastu	15,
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	16,
MITTE ÜKSKI NEIST (MITTE ETTE LUGEDA)	17,
EI TEA	18,

EB60.1 Q30 TREND MODIFIED

Q38 Millele järgnevast Teie arvates kulutatakse suurem osa Euroopa Liidu eelarvest?

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. AINULT ÜKS VASTUS

tööhõive ja sotsiaalpoliitika	1
põllumajandus	2
teaduslikud uuringud	3
regionaalabi	4
välispoliitika ja väljapoole Euroopa Liitu jäävate riikide abistamine	5
haldus- ja personalikulud, kulutused hoonetele.....	6
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	7
EI TEA	8

EB61 Q35 TREND

Q39 Euroopa Liidul on juba ühine välis- ja julgeolekupoliitika ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika. Praegu vaieldakse selle üle, kuivõrd palju tuleks neid edasi arendada. Palun öelge iga järgneva väite kohta, kas Te kaldute sellega nõustuma või kaldute mitte nõustuma?

	LUGEGE ETTE, ROTEEDA	Kaldub nõustuma	Kaldub mitte nõustuma	EI TEA
1	Euroopa Liidul peaks olema sõjaline kiirreageerimisüksus, mida oleks rahvusvahelise kriisi tekkimisel võimalik kiiresti kriisikoldeesse saata	1	2	3
2	Rahvusvahelise kriisi tekkimisel peaksid Euroopa Liidu liikmesriigid kokku leppima ühises seisukohas	1	2	3

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

3	Euroopa Liidul peaks olema oma välisminister, kes oleks Euroopa Liidu ühise seisukoha esindaja	1	2	3
4	Euroopa Liidul peaks olema oma esindaja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu juures	1	2	3
5	Ka neutraliteedi valinud liikmesriikidel peaks olema Euroopa Liidu välispoliitikas sõnaõigus	1	2	3
6	Euroopa Liidu välispoliitika peaks olema sõltumatu Ameerika Ühendriikide välispoliitikast	1	2	3
7	Euroopa Liit peaks tagama inimõigused kõikides liikmesriikides, isegi kui see on vastuolus mõnede liikmesriikide soovidega	1	2	3
8	Euroopa Liit peaks tegutsema tagamaks inimõigused kogu maailmas, isegi kui see on vastuolus mõnede teiste riikide soovidega	1	2	3
9	Euroopa Liidul peaks olema väljastpoolt Euroopa Liitu tulevate inimeste suhtes ühine sisserändepoliitika	1	2	3
10	Euroopa Liidul peaks olema varjupaiga-taotlejate suhtes ühine varjupaigapoliitika	1	2	3

EB61 Q30 TREND

Q40 Kas Teie arvates peaks Euroopa kaitsepoliitikat puudutavaid otsuseid langetama riigi valitsus, NATO või Euroopa Liit?

AINULT ÜKS VASTUS

riigi valitsus	1
NATO	2
Euroopa Liit	3
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	4
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	5

EB61 Q31 TREND

Q41 Võiksite Te palun öelda, kas Teie arvates kalduvad Ameerika Ühendriigid järgnevates valdkondades mängima positiivset rolli, negatiivset rolli või ei positiivset ega negatiivset rolli?

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

	LOE ETTE	Positiivset	Negatiivset	Ei positiivset ega negatiivset	EI TEA
--	----------	-------------	-------------	--------------------------------	--------

1	Rahu maailmas	1	2	3	4
2	Terrorismivastane võitlus	1	2	3	4
3	Maailma majanduse kasv	1	2	3	4
4	Võitlus vaesuse vastu maailmas	1	2	3	4
5	Keskkonnakaitse	1	2	3	4

EB60.1 Q47 TREND

Q42 Võiksite Te palun öelda, kas Teie arvates kaldub Euroopa Liit järgnevatel valdkondades mängima positiivset rolli, negatiivset rolli või ei positiivset ega negatiivset rolli?

	LOE ETTE	Positiivset	Negatiivset	Ei positiivset ega negatiivset	EI TEA
--	----------	-------------	-------------	--------------------------------	--------

1	Rahu maailmas	1	2	3	4
2	Terrorismivastane võitlus	1	2	3	4
3	Maailma majanduse kasv	1	2	3	4
4	Võitlus vaesuse vastu maailmas	1	2	3	4
5	Keskkonnakaitse	1	2	3	4

EB60.1 Q48 TREND

POOLELE VALIMILE

Q43A Kas lähimas tulevikus näete Te ennast ... ?

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. AINULT ÜKS VASTUS

ainult eestimaalasena	1
eestimaalasena ja eurooplasena.....	2
eurooplasena ja eestimaalasena.....	3
ainult eurooplasena.....	4
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	5

EB61 Q38 ballot A TREND

POOLTE VASTAJATE KÄEST KÜSIGE KÜSIMUS Q43b

Q43B Kas lähimas tulevikus näete Te ennast ... ?

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. AINULT ÜKS VASTUS

ainult eestimaalasena.....	1
esvalt eestimaalasena ja siis eurooplasena.....	2
esvalt eurooplasena ja siis eestimaalasena.....	3
ainult eurooplasena.....	4
NII EESTIMAALASENA KUI EUROOPLASENA (MITTE ETTE LUGEDA)	5
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	6

EB61 Q38 ballot B TREND MODIFIED

Q44a Tervikuna kokku võttes, kas Te olete sellega, kuidas Eestis demokraatia töötab ... ?

Q44b Tervikuna kokku võttes, kas Te olete sellega, kuidas Euroopa Liidus demokraatia töötab ... ?

NÄITA KAARTI SKAALAGA

LOE ETTE	Q44a Eestis	Q44b Euroopa Liidus
väga rahul	1	1
küllaltki rahul	2	2
mitte eriti rahul	3	3
üldse mitte rahul	4	4
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	5	5

EB61 Q39a Q39b TREND

Q45 Õelge palun, kas Te olete väga uhke, üsna uhke, mitte eriti uhke või üldse ei ole uhke selle üle, et Te olete eestimaalane?

RAHVUS NAGU SEE ILMNES Q1 - 1 VASTUS

väga uhke	1
üsna uhke	2
mitte eriti uhke	3
üldse ei ole uhke	4
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	5

EB60.1 Q44 TREND

Q46 Ja öelge palun, kas Te olete väga uhke, üsna uhke, mitte eriti uhke või üldse ei ole uhke selle üle, et Te olete eurooplane?

1 VASTUS

väga uhke.....	1
üsna uhke.....	2
mitte eriti uhke.....	3
üldse ei ole uhke.....	4
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	5

EB60.1 Q45 TREND

Q47 Inimesed võivad tunda erineval määral seotust oma linna või külaga, oma piirkonnaga, oma riigi või Euroopaga. Palun öelge, kuivõrd seotuna Te tunnete end olevat ... ?

ULATAGE KAART SKAALAGA

	LUGEGE ETTE	Väga seotud	Üsna seotud	Mitte eriti seotud	Üldse ei ole seotud	EI TEA
a	oma linnaga/ külaga?	1	2	3	4	5
b	Oma piirkonnaga	1	2	3	4	5
c	Eestiga	1	2	3	4	5
d	Euroopaga	1	2	3	4	5

EB60.1 Q46 TREND

Lõpetuseks küsin ma Teilt mõned küsimused spordi kohta

ÄRA KÜSI BG, RO, TR, HR, NC

Q48 Kui tihti Te spordiga tegelete?

(NÄITA KAARTI – LOE ETTE – AINULT 1 VASTUS)

3 korda nädalas või sagedamini	1
1-2 korda nädalas	2
1-3 korda kuus	3
harvem	4
mitte kunagi	5
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	6

EB60.0 Q37e TREND MODIFIED

KUI 'MITTE KUNAGI' EHK Q48=5

Q49 Kas Te ei tegele spordiga peamiselt selle tõttu, et ...?

(NÄITA KAARTI – LOE ETTE – AINULT 1 VASTUS)

Teil ei ole aega.....	
See on liiga kallis.....	
Teile ei meeldi sporti teha	3
Teie elukoha lähedal pole sobivaid sportimisvõimalusi	4
MUU (MITTE ETTE LUGEDA).....	5
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	6

EB62.0 Q49 NEW

KUI "TEEB SPORTI" EHK Q48=1-4

Q50 Kus Te kõige sagedamini spordiga tegelete ...?

(LOE ETTE – AINULT 1 VASTUS)

tervisekeskuses	1
spordiklubis	2
spordikeskuses	3
koolis/ülikoolis	4
MUJAL (MITTE ETTE LUGEDA)	5
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	6

EB60.0 Q38 TREND SLIGHTLY MODIFIED

KÜSI KÕIGILT VÄLJA

Q51 Millised on Teie meelest spordiga kaasnevad peamised hüved?

(NÄITA KAARTI – LOE ETTE – MITU VASTUST)

tervise parandamine (vaimse või füüsilise)	1,
lõbu	2,
lõõgastumine	3,
sõpradega koosolemine	4,
uute tutvavate saamine	5,
teistest kultuuridest pärit inimestega kohtumine	6,
füüsilise võimekuse arendamine	7,

enesehinnangu tõstmine	8,
uute oskuste arendamine	9,
iseloomu/identiteedi kujundamine	10,
eesmärkide saavutamine	11,
võitlusvaimu õhutamise.....12	12,
aitab puuetega inimesi ühiskonda integreerida.....13.	13,
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	14,
EI TEA	15,

EB60.0 Q39 TREND

Q52 Milliseid järgmisi väärtusi sport Teie meelest kõige rohkem edendab?

(NÄITA KAARTI – LOE ETTE – MITU VASTUST)

meeskonnavaimu	1,
sallivust	2,
austust teiste suhtes	3,
ausat mängu	4,
enesekontrolli	5,
reeglite järgimist	6,
distsipliini	7,
vastastikust arusaamist	8,
solidaarsust	9,
sõprust	10,
meeste ja naiste vahelist võrdsust	11,
pingutamist	12,
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	13,
MITTE ÜHTEGI NEIST (MITTE ETTE LUGEDA)..... 15	14,
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA)	15,

EB60.0 Q40 TREND MODIFIED

Q53 Õelge iga järgneva väite puhul, kas Te kaldute sellega nõustuma või kaldute mitte nõustuma?

	(LOE ETTE)	Kaldun nõustuma	Kaldun mitte nõustuma	EI TEA
1	Spordile peaks kooli tunniplaanis olema pühendatud rohkem aega	1	2	3

EUROBAROMEETER 62 – RAHVUSLIK RAPORT, EESTI

2	Sport soodustab sisseännanud elanikkonna integratsiooni, arendades kultuuridevahelist dialoogi	1	2	3
3	Eestis peaks koostöö haridusasutuste ja spordiorganisatsioonide vahel olema parem	1	2	3
4	Spordi kaudu saab võidelda igasuguse diskrimineerimise vastu	1	2	3
5	Sportimine kujutab endast piisavalt atraktiivset alternatiivi tubaste tegevuste (televisori, videomängude, interneti jne) kõrvalejätmiseks	1	2	3
6	Sportimine aitab tõhusalt võidelda ülekaalu vastu	1	2	3
7	Noorel sportlasel, kes spordis ebaõnnestub, on väga raske pöörduda muude tegevuste juurde	1	2	3
8	Spordivaldkonnaga seotud ameteid tuleks enam tunnustada	1	2	3

EB60.0 Q41 TREND MODIFIED

Q54 Palun öelge iga järgneva väite kohta, mis puudutavad Euroopa Liidu rolli spordis, kas Te kaldute nendega nõustuma või kaldute nendega mitte nõustuma?

	LOE ETTE	Kaldun nõustuma	Kaldnu mitte nõustuma	EI TEA
1	Euroopa Liit peaks suutma rohkem sekkuda Euroopa spordiasjadesse	1	2	3
2	Euroopa Liit peaks tegema enam koostööd rahvusvaheliste spordiorganisatsioonidega ja riikide valitsustega	1	2	3
3	Eetiliste ja ühiskondlike väärtuste edendamine spordis peaks olema Euroopa Liidule prioriteediks	1	2	3
4	Euroopa Liit peaks olema dopinguvastases võitluses aktiivsem	1	2	3
5	Euroopa Liit peab sekkuma, et tugevdada koostööd haridus- ja spordivaldkonna vahel nagu seda rõhutas Euroopa aasta haridus läbi spordi 2004	1	2	3
6	Spordi lülitamine Euroopa Põhiseaduslikku Lepingusse on kasulik	1	2	3

EB60.0 Q41 TREND MODIFIED

Q55 Ma loen Teile ette terve rea negatiivseid asju, millest me seoses spordiga kuuleme. Palun öelge, millised neist teevad Teile kõige enam muret?

(NÄITA KAARTI – LOE ETTE – MITU VASTUST)

Doping	1,
Toidulisandite ületarbimine	2,
Korruptsioon	3,
Laste ärakasutamine	4,
Arengumaadest pärit inimeste ärakasutamine	5,
Ületreenimine	6,
Laste seksuaalne kuritarvitamine	7,
Vägivald	8,
diskrimineerimine	9,
liigne rõhuasetus rahale	10,
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	11,
MITTE ÜKSKI NEIST (MITTE ETTE LUGEDA)	12,
EI TEA	13,

EB60.0 Q42 TREND

DEMOGRAAFIA

D1 Poliitikas räägitakse “vasakpoolsusest” ja “parempoolsusest”. Kuhu Te oma vaated sellel skaala paigutaksite?

ULATAGE KAART. ÄRGE SUUNAKE. KUI VASTAJA {13}KÕHKLEB, KÜSIGE VEELKORD

vasak										parem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

KEELDUS 11

EI TEA 12

EB61 D1 DEMO TREND

D2 - D6 POLE

D7 Palun öelge sellelt kaardilt number, mis kõige paremini kehtib Teie kohta.

ULATAGE KAART. LUGEGE ETTE. AINULT ÜKS VASTUS

esimest korda abielus.....	1
mitmendat korda abielus	2
ei ole kunagi olnud abielus, elate praegu koos partneriga.....	3
ei ole kunagi olnud abielus, pole kunagi elanud koos partneriga.....	4
ei ole kunagi olnud abielus, olete varem elanud koos partneriga, praegu elate üksi	5
lahutatud	6
elate lahus.....	7
lesk	8
MUU (MITTE ETTE LUGEDA)	9
KEELDUS (MITTE ETTE LUGEDA)	10

EB61 D7 DEMO TREND

D8 Kui vana Te olite, kui Te lõpetasite oma õpingud päevases õppevormis?

KUI "ÕPIB VEEL", SIIS KIRJUTA KOOD 00, KUI POLE KOOLIS KÄINUD, SIIS 01

--	--

EB61 D8 DEMO TREND

KÜSIMUST D9 POLE

D10 Sugu

Mees	1
Naine	2

EB61 D10 DEMO TREND

D11 Kui vana Teie olete?

--	--

EB61 D11 DEMO TREND

KÜSIMUSI D12 KUNI D14 POLE

KUI VASTAJA PRAEGU EI TEE PALGATÖÖD, SIIS KODEERIGE VEERUS D15a NUMBER 1-st 4-ni NING KÜSIGE D15b

D15a Mis on Teie praegune põhitegevus, amet?

D15b Kas Te kunagi varem olete teinud palgatööd? Mis oli Teie viimane amet?

	D15a	D15b
	Praegune	Viimane
EI TÖÖTA		
Isik, kes vastutab igapäevaste sisseostude ning majapidamise korrashoiu eest (koduperenaine) või kel ei ole hetkel ametit, kes ei tööta	1	1
Õpilane, üliõpilane	2	2
Töötu või ajutiselt töötu	3	3
Pensionär või isik, kes on haiguse tõttu töövõimetu, invaliid	4	Õpilane, üliõpilane
ISEENDALE TÖÖANDJA		
Talunik	5	5
Kalamees	6	6
Ettevõtjast spetsialist (jurist, arst, raamatupidaja, arhitekt, jne)	7	7
Poeomanik, käsitöömeister, muul viisil iseendale tööandja	8	8
Firma täis- või osaline omanik	9	9
PALGATÖÖ		
Palgaline spetsialist (arst, jurist, raamatupidaja, arhitekt, jne)	10	10
Tippjuht (peadirektor, tegevdirektor, muu direktor)	11	11
Keskasteme juht või muu juht (osakonnajuhataja, asejuhataja, õpetaja, tehnikameister, jne)	12	12
Palgatöötaja, kes teeb tööd peamiselt laua taga	13	13
Palgatöötaja, kes peamiselt liigub ringi (müügiagent, autojuht, jne)	14	14
Palgatöötaja, kes peamiselt teenindab (haiglates, restoranides, politseis, tuletõrjes, jne)	15	15
Töödejuhataja, järelvaataja	16	16
Oskustööline	17	17
Muu (liht)tööline, kes teeb füüsilist tööd	18	18
POLE KUNAGI TEINUD PALGATÖÖD	19	19

EB61 D15a D15b DEMO TREND

KÜSIMUSI D16 KUNI D24 POLE

D25 Kas Te elate ... ?

LOE ETTE

maa-asulas või külas.....	1
väikeses või keskmise suurusega linnas.....	2
suures linnas.....	3
EI TEA (MITTE ETTE LUGEDA).....	4

EB61 D25 DEMO TREND

KÜSIMUSI D26 KUNI D39 POLE

D40a Palun öelge mulle, kui palju 15 aastaseid ja vanemaid inimesi elab Teie leibkonnas, kui Te arvestate nende hulka ka iseennast?

(INT: LUGEGE ETTE – KIRJUTAGE)

--	--

EB62.0 D40a DEMO NEW

D40b Palun öelge mulle, kui palju alla 10 aastaseid lapsi elab Teie leibkonnas?

(INT: LUGEGE ETTE – KIRJUTAGE)

--	--

EB62.0 D40b DEMO NEW

D40c Palun öelge mulle, kui palju 10-14 aastaseid lapsi elab Teie leibkonnas?

(INT: LUGEGE ETTE – KIRJUTAGE)

--	--

EB62.0 D40c DEMO NEW

D41 Kas Te sündisite...?

(NÄITA KAARTI – LOE ETTE – 1 VASTUS)

Eestis	1
Mingis teises Euroopa Liidu liikmesriigis	2
Euroopas, aga mitte Euroopa Liidu liikmesriigis	3
Aasias, Aafrikas või Ladina-Ameerikas	4
Põhja-Ameerikas, Jaapanis või Okeaanias	5
KEELDUMINE (MITTE ETTE LUGEDA)	6

EB62.0 D41 DEMO NEW

D42 Milline järgmistest situatsioonidest vastab Teie omale?

(NÄITA KAARTI – LOE ETTE – 1 VASTUS)

Teie ema ja isa sündisid Eestis	1
Üks Teie vanematest sündis Eestis ja teine mingis teises Euroopa Liidu liikmesriigis	2
	3
Nii teie ema kui isa mõlemad sündisid mingis teises Euroopa Liidu liikmesriigis	4
Vähemalt üks Teie vanematest sündis väljaspool Euroopa Liitu	5
EI TEA/KEELDUS (MITTE ETTE LUGEDA)	6

EB62.0 D42 DEMO NEW

INTERVJUU PROTOKOLL

P1 INTERVJUU KUUPÄEV

PÄEV

KUU

EB61 P1

P2 INTERVJUU ALGUSAEG

INT: KASUTAGE 24 TUNNI SKAALAT

TUND

MINUT

EB61 P2

P3 MITU MINUTIT INTERVJUU KESTIS

MINUTIT

EB61 P3

P4 Intervjuu juures viibinud isikute arv kaasa arvatud intervjuerija

kaks (intervjuerija ja respondent)	1
kolm	2
neli	3
viis ja enam	4

EB61 P4

P5 Respondendi koostöövalmidus

Suurepärase	1
hea	2
keskmise	3
halb	4

EB61 P5

P6 asula tüübi suurus

KOHALIK KOOD

--	--

EB61 P6

P7 Regioon

KOHALIK KOOD

--	--

EB61 P7

P8 Postiindeks

--	--	--	--	--	--	--	--

EB61 P8

P9 Valimipunkti number

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB61 P9

P10 Intervjueerija number

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB61 P10

P11 Kaalumisfaktor

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EB61 P11

P12a Kas leikonnas on lauatelefon?

P12b Kas leibkond saab kasutada mobiiltelefoni?

	P12a	P12b
	lauatel	Mobiil
jah	1	1
ei	2	2

EB61 P12

--

P13 Intervjuu keel

Eesti	1
Vene	2
	3

EB61 P13